

1907 LIST OF
Gaelic & other Publications

The
of
re
eig

For

A' C
Pa

An T

Aral

Clar

Clar

Coin

Com

Dàin

Each

Easy

Eng-

Fear

Fion

Bh

on

Gael

190

Gael

Gael

Gael

Gael

Gael

Gael

unt
pa-
for-

y.

(3)

(1)

(2)

(4h)

4½f)

(4)

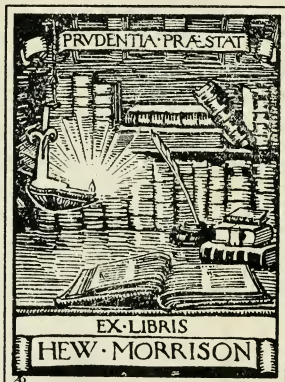
(1)

(½)

(4h)

(1½)

(1)

Gaelic Dictionary, illustrated, containing all the Gaelic words in other Dictionaries, and a very large number not in any other, many hundreds of these now appearing in print for the first time. 11 parts ready, 6½d each post free, except Part 10 which is 9½d. Ten parts bound in cloth, with Preface, &c., post free, 7/2

Gaelic Grammar, Dr. A. Stewart,	3/3	(2½)
„ „ D. Reid, new ed.,	1/6	(2½)
Gaelic, How to Read, J. Whyte & A. MacBain,	1/-	(1½)
Gaelic Shorthand, M. Macfarlaue,	1/5	(1½)
Gaelic Names of Plants, J. Cameron,	5/9	(3h, 4f)
Gaelic Pictorial Post Cards, per doz.	6d	(½)
Gaelic Quarto Bible, (Pica, 9×11½ inches) Revised ed.	21/-	
Gaelic Reading, Elementary lessons in,	1/-	
Gaelic Readings, Prose & Verse, " Fionn,"	2/3	
Gaelic Xmas & New Year Cards, ½d to 6d. each, or- ders 16 and over, post free anywhere.		
Gaelic Hymn Book, A. K. MacCallum, over 500pp.	2/3	(4h, 6½f)
Higher Gaelic Readings, MacBain,	1/6	(2)
Highland Clan feuds,	2/6	
Livingstone's Gaelic Poems & Life,	2/3	(3h)
Leabhar nan cnoc, Tor. MacLeòid, new ed.	2/6	(3h)
Llyfr Darllen Cymraeg. Welsh Reader, in W. only illust. in black and colours,	1/-	
Luinneagan Luaineach, Dr. J. MacGregor,	3/6	
MacBain's Etymological G. Dictionary, new ed. pub.	12/6	
in the press (to subscribers before publication	10/-)	
Manx Dictionary, Creegan's, in the press,	7/-	
Manx, Goodwin's First lessons in,	6d	(½)
Martial music of the Clans,	5/-	
Naigheachdan Fìrinneach, " Fionn," illust.	3/6	
Popular Tales of W. High'ds (Campbell) 4 vols. cloth	12/3	
	(11h, 1/11f)	
Poetry of Badenoch, T. Sinton,	21/-	
Reliquiæ Celticæ, 2 vols.,	12/-	
Ross & Cromarty Place-names, (Watson)	10/6	
Sar-obair nam bard, 1904,	8/6	(6h)
Sgeulaiche nan caol, MacFadyen,	2/3	(4h, 4½f)
Uirsgeulan Gàidhealach,	6d	
Uist Collection of Gaelic poetry.	2/3	
Welsh Grammar, Evan's Elementary,	1/6	(2)
„ Exercises,	1/6	(2)

Books for the study of German, French, Italian, Spanish, Portuguese, Arabic, Coptic, Danish, Dutch, Russian, Swedish, Modern Greek, Friesic, Hungarian, Hebrew, Japanese, Persian, &c., &c., obtained to order.

Particulars on application.

[Postage stamps of any nationality accepted for under 2/6]

LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

AN OCHDAMH BLIADHNA.

A' Phris, 7½ sgillinn, saor leis a' phost.

Am Feillire

AGUS
Leabhar-Dòra Gàidhlig.
1907.

Camus-na-Corra (Merne Bay) :
AIR A CHUR A MACH LE F. DOMHNAILLACH
'S A CHUIDEACHD, AIG A' CHLÒDH- HLÀR
GHÀIDHLIG

[Rinn, cadh am paip-ar seo an Albainn.]

RÀITEAN MU NA RÀITHEAN.

Foghar gu Nollaig [Dud. 25 no Faoil. 1],
 'S Geamhradh gu Féill-Pàdrùig [Màrt 17],
 Earrach gu Féill-Peadair [Ogmhios 30],
 Samhradh gu Féill Martuinn [Samh. 11.]

Cha tig Geamhradh gu cùl Calluinn,
 No Earrach gu cùl Fhéill Pàdrùig.

Geamhradh reòdhtanach, Earrach ceòthanach,
 Samhradh breac-riabhach, 'Us Foghar geal grianach,
 Cha d' fhàg gorta riamh an Alba.

Cha robh Samhradh riamh gun ghrian,
 Cha robh Geamhradh riamh gun sneachd,
 Cha robh Nollaig Mhór gun fheòil,
 No bean og le 'deòin gun fhear.

Bi gu subhach, geamnaidh,
 Moch-thràthach a's t-Samhradh,
 Bi gu curraiceach, brògach,
 Brochanach 'sa Gheamhradh.

Na pòs a's t-Fhoghar,
 'S dean foighidinn 'sa Gheamhradh,
 Bidh tu cabhagach a's t-Earrach,
 'S bidh gainn' air aran a's t-Samhradh.

Dean bonnach mór mu Inid,
 'S fear eile mu Chàisg ;
 'S cho fad 's a bhios rud agad,
 Cha bhi thu falamh gu bràth.

A h-uile là deug 'sa bhliadhna,
 'S cha bhi thu gun bhonn, geal, buidhe no donn,
 Eadar Nollaig 's Féill Roid, eadar Féill Roid
 is Féill Brian.

Is fada slìos na bliadhna.
 Is faide gu Nollaig na gu Féill Màrtuinn.

Mios roimh gach raith a choltas.
Ceud Diluain an raithe, là raitheil.

Gaoth Deas, teas is torradh,
Gaoth Niar, iasg is bainne,
Gaoth Tuath, fuachd is gaillionn,
Gaoth Near, meas air chrannaibh.

Gaoth o 'n rionnaig Earraich,
Teas o 'n rionnaig Shamhraidh.
Uisg' o 'n rionnaig Fhoghair,
Reothadh o 'n rionnaig Gheamhraidh.

Thig an oidhche roimh an là
a h-uile là ach là na h-Inid.

Deireadh féille fàg.

Cum an fhéill air an là.

Cha'n 'eil féill air na h-inean ach Dihaoine 's Didomhnaich.

Cha'n 'eil féill no faidhir air nach faighear Maol Ruanaidh

Is i a Inid a tha 'riaghladh a h-uile féill.

Riaghlaidh a' ghrian cothrom
dà mhios deug na bliadhna mu seach.

DUBHAIR.

Bithidh dà dhubhar de 'n Ghréin ann agus dà dhubhar de 'n Ghealaich 'sa bhliadhna 1967, ach cha'n fhaicear gin dhiubh an Albainn, ach roinn de dhubhar na Gealaich, ar 25mh. là de 'n mhios Iuchar, bho 3.4 m. gu 4.13 m., nuair a théid i fodha.

Bithidh Eadar-dhol Mhercuri ri fhaicinn air 14mh. là na Samhna, bho 10.24 m. gu 1.50 f.

anns am bheil Ainmean seann Naoimh na h-Alba,
le cuid de na h-àiteachan coisrigte mar chuimhneachan
orra, Muthadh an t-soluis, éirigh agus laidh na gréine,
agus na h-ainmean a bh' aig na seann Ghàidheil air ain-
sirean na bliadhna.

I Mios— AM FAOILTEACH.

Am mios garbh—Treas mios a' Gheamhraidh

Seann Ainmean—

26 là na Dudlachd-gu 6 là an Fh., dà là dheug na Nollaig.

26 " " " 15 " *Seann Duilachd.*

17 là gu 31 là, *Faoilteach Geamhraidh*.

17 là an Fh. gu 16 là a' Ghearrain, *Seann Fhaoilteach*.

Muthadh an t-soluis

☛ An cr. mu dheir, 7 là 2.48¢.

● An solus ūr, 14 la 5.57m.

D	An cend'Echr.,	21 là	8.42m.
---	----------------	-------	--------

○ Au solus lãn,	29 lãn	1.45%
-----------------	--------	-------

1 M A' Challuinn Mhóir. Là Cullaig. Nollaig bheag.

An Fh. Ernán *no* Iarnán (Cill Earnán, Ros.)

Dàir na coille agus a' ghaoth o' n iar.

NA TAIGHEAN-RÉIDH DÚINTE an Albainn

2 C Éirigh na gréine, 8.52*m.*—laidh 3.49*f.*

3 D

4 II An Fh. Chronad ne Chronan (Cunningham ; ? Dàil
mhór Chrònag, (*Cinn-a'-Ghearr-Loch.*)

588

6 *D*

7 L Diluain Sainnseil *no* Diluain an t-Sainnseil.

Diluain Traosda ('san Eilean Sgrathachach.)

Là nan Trì Rìghrean.

Là an òigh (Armstrong.)

Ceann Tighearn, *ban-naomh* (Innis-nu-Caillich *L.*
Laomvinn.)

8 M Éirigh na gréine 8.48 *m.*—laidh. 3.58 *f.*

9 C An Fh. Fhaolan (Sr. Ibh *no* Faolan. Braidealbainn; Cill Fh., *Cinn t-Sáile*; C. F., *Renf. (ù.)*) Tha là eile aige—Gearran 3, ach cha'n ionann agus Faolan Ogmhios 20.

- 10 D
- 11 H An Fh. Shuibhne, 6mh. Aba I Col. Cille, 653-656.
Dubh, Rìgh na h-Alba, 962-7.
Daibhidh, Rìgh na h-Alba, 1124-1153.
- 12 S
- 13 D
- 14 L Ceann Tighearn (*E. Mhonna L. Liobhunn, Fiofa, Penicuik, Borthwick, Polwarth, Currie, Hassen-dean, Abermelk, Lanark, Glaschu, Hunnadaidh, Peebles, Nithsdale, Alloa, Kynor, Glengarden, In-bhirnis, Auchterarder.*)
- 15 M
- 16 C Fursaidh, mac Ceann T., là 7. (*Gallaibh.*)
Là na Gobaige. "Gobag, Gobag, màthair Faoill-ich fhuair." "Feadagan is Gobagan e, tuilleadh gu F. Pàdrnig."
- 17 D TOISEACH FAOILLTICH GHEAMHRA'DH.
- 18 H
- 19 S Blaithmaic 793. (*I. Col. C.*)
- 20 D Fechin no Vigeon, (Eag. Fechin *Dumfrìs*. Nh. Vigeon *Siorr. Forfar*, Conan *Ahair Brothoic* (= *Arbroath.*)
- 21 L
- 22 M Éirigh na gréine, 8.34 m.—laidhe, 4.24 f.
- 23 C
- 24 D Cadoc no Cathmael (*Cambuslang.*)
- 25 H Eucharidius (*I. Col. C, Gallaibhàigh.*)
"Seachdain roimh 'n Fh. Brìghde,
Thig nigh'n Iomhair as an tom,
Cha bhí mis' ri nigh'n Iomhair,
'S cha bhí nigh'n Iomhair rium."
- 26 S Conan, (Tobar Chonan, *Dail Mhàilidh*, Cill Chonan *Feartaighill.*)
- 27 D Éirigh na gréine, 8.25 m.—laidhe, 4.34 f.
- 28 L Nauchlan no Nàile no Nathalan (*Seann Meldrum, air an robh roimhe Bothan Nathalan; Fetteresso, Cill Naughtan Ile, Tullich Bràigh Mharr.*)
- 29 M Faelchu no Wallach no Voloc no Macwoloc, 12ra. Aba I. Col C. 717-724. (*Dun Meth Siorr. Abaireadhain, Dunnet Gallaibh, Logie Marr, Logie Dhuu-Blàthan.*)

- 30 C Glascian (*Kinglassin Kirkcaldy*, Cill Math Glas
Scathchurra.)
- 31 D Snipeir 'us soillse. Oidheche Fh. Brìghde.
Adhamhnan (*Coldingham*.)
Modoc (*Peairt, An Dùnaidh*.)

EARRACH -

Earrach Ceòthanach.

EARRACH GEAMHRAIDH—

Breith an Earraich, là Fh. Brìghde.
An Gearran, ceud mhios an Earraich.
Là Fheill Brìghde a's t-Earrach
Dh'fhalbh na h-àighean air fuaireas.

EARRACH SAMHRAIDH—

Geamhradh gu F. Pàdrùig.
Cha tig Earrach gu cùl Fh. Pàdrùig.
Earrach fad an déidh Cásga
Fàgaidh e na saibhlean fàs.

“Earrach” = *earr bliadhna* a réir cuid.
,, = *toiseach bliadhna* a réir Stokes.

Ceò Foghair, sneachd Earraich.

Is e 'n ceò Geamhraidh a ni 'n cathadh Earraich.
Théid cathadh Earraich troimh bhòrd daraich.

Searchd bolla 'shneachda Gearrain
Dol a staigh troimh aon toll torra.

Cho fad 's a théid a' ghaoth anns an doras là na F. Brìghde,
Théid an cathadh anns an doras là na F. Pàdrùig.
An sneachd nach tig mu Shamhuinn,
Thig gu reamhar mu 'n Fh. Brìghde.

Reothairt na F. Moire is boire na F. Pàdrùig.

Is fhearr an sneachd na bhì gun sion,
An déidh an t-sìl a chur 'san talamh.
Ceannach geal an nair a thig an sneachd.

Cha tig fuachd gu Earrach,
Cruaidh-chas no droch-cheannach.
Am feur a thig a mach 'sa Mhàrt,
Théid e staigh 'sa Ghiblean.

Ludh an t-sneachda—tighinn gun sireadh, gun iarraidh.

Is iomadh fath, agus leithsgenl fada, salach,

A th' aig an Earrach gu bhì fuar.

Seann sgeul Earraich.

Faoilteach mìn an Earraich fhuair

Faoilteach fuar an Earraich mhìne.

B' fhearr a' chreach a thighinn do 'n tìr

Na maduinn mhìn 'san Fhaoilleach fhuar.

Faoilteach, Faoilteach, làmh an crios,

Fàilte mhór bu chòir bhì ris :

Crodh is caoraich 'ruith air theas,

Gal is caoin nìtear ris.

Feath Faoiltich is trod chàirdean.

Cha'n fhad a mhàireas.

Feath Faoiltich is gaol seòladair.

Feath Faoiltich is gaol guanaig,

Dà nì air bheagan buanais.

Feath Faoiltich is gaith Iuchair,

Cha mhair iad fada.

Tha trì là Iuchair 'san Fhaoilteach,

B' e sin na smeuran dubha 'san Fhaoilteach.

Cha'n 'eil port a sheinneas an smeòrach 'san Fhaoilteach,

Nach caoin i mu 'n ruith an t-Earrach.

Thubhairt an Fheadag ris an Fhaoilteach,

'C'ait' an d' fhàg thu an laoi'shein bochd ? '

'Dh' fhàg mis' e aig cùl a' ghàraidh,

'S a dhà shùil 'na cheann 'nam ploc.'

Is mis' an Fheadag lom, luirgneach, luath,

Marbham caora. marbham uan,

Is mis' an Gearran bacach, bàn.

'Us cha mhi aon bhonn a's fhearr,

Chuiream a' bhò anns an toll,

Gus an tig an tonn thar a ceann.

Mios Faoillich—seachdainn feadaig.

Ceithir-là-deug Gearrain—seachdainn Caillich,

Tri là Sguabaig—suas e 'n t-Earrach.

Bheir sgrìob ghlas liath Earraich,

Cairt bharrach Foghair.

Is fhearr aon oidhebe Mhàirt na trì là Foghair.

A's t-Earrach, 'nair a bhios a' chaora caol,
Badh am maorach reamhar.

Mar mhart caol a' tighinu gu baile,
Tha camharaich na maidne Earraich.

Mar chloich a' dol an aghaidh bruthaich,
Feasgar righinu Earraich,
An uair a mhiosaicheas an t-Earrach,
tha e sìos is suas tuille.

Ceann nathrach is earball peacaig air an Earrach.

2 Mios—

AN GEARRAN.

Ceud mios an Earraich.

Seann Ainmean—

2 là—16 là, *Faoillteach Earraich.*

17 là—23 là, *Seachdainn Feadag.*

24 là—2 là a' Mhàirt, *seachdainn Gobaig no*

s. iomasgobach } { *nam Feadag.*
s. ioma-sgrios } { *'s nam Faoillteach.*

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.	6 là	0.52 m.
●	An solus ùr,	12 là	5.43 f.
☽	An ceud chr.,	20 là	4.35 m.
○	An solus làn,	28 là	6.23 m.

1 H Là Fh. Brìghde, breith [an Earraich, (*33 àiteachan coisrigte.*)

Là Fh. Brìghde 'san Earrach
dh'fhalbh na h-àighean air fhuaireas.
Theirear "tri-bhliadhnach" ri àighean.
Naomh Darludach (*Abernethy*)
Là Cath Choileach.

2 S F. Muire nan Coinnlean.
F. Brìghde nan Coinnlean.
An uair a leanas e an Fh. Bhrìghde,
Cha'n earb an sionnach 'earball ris an eigh.
TOISEACH FAOILTICH EARRAICH.

3 D An Fh. Fhaolan.
CEANN AN RÀITHE—Albainn.
Blaise (*Pladdaidh Aran.*)

- 4 L Modan no Modhan no Maodan (Baile Mhodhan *Aird-a'-chatain*, Cill Mhodan *Airdghobhar*, Cill Mhodan *Caolas Bóid*, *Eaglais bhreac*, *Sruithleadh. Roseneath.*)
- 5 M Éirigh na gréine, 8.11 m.—laidh, 4.52f.
- 6 C
- 7 D An Fh. Fhionntan.
An Fh. Ronan (Cill Mo Ronag *Roseneath*, Cill Mo Ronag *L. Eite*, Cill Mo Ronag *L. Laomuinn*, Teampuill Ronan *L. Coll Cille*, *Strowan*, Eilean Ronan *Ruarsaidh & Seatlainn*, *Kingarth Bòid.*)
- 8 H
- 9 S
- 10 D DiDomhnaich Inid.
Carghus a' chion, an C. a's mlos' a th'ann.
Is goirid an Carghus leò-san d an endar airgiod a dhiol aig Chaisg.
'Trosadh a' chait cheann-fhionn—dh'òladh e bainne, ach cha'n itheadh e feòil.
- 11 L Diluain Inid.
- 12 M Dimairt Inid.
An Inid, an ciad Mhàrt de 'n t-solus Earrach.
An Inid bheadaidh, thig an là roimh 'n oidhche.
An Inid bheadaidh thar gach fhéill,
is olc an aimsir duine ghionaich thig 'na déidh.
Theirear "an Inid bheadarach" 'nuair a tha 'n solus ùr beagan laithean an déidh na F. Brìghde; thigeadh an sin "Earrach fad an déidh Càisge."
- 13 C Ciadaoine an Luaithridh, no na Luaithre.
- 14 D Diardaoine a' bhrochain mhóir.
- 15 H An Fh. Uailein.
- 16 S Éirigh na gréine, 7.46 m.—laidhe, 5.16 f.
- 17 D A' cheud DiD. Carghus.
An Fh. Fhionan (*L. Col Cille*, *Lindisfarne*)
An Fh. Fhiontan (Cillintag *Morbhairne*, Cillintag *Dunchaillionn.*)
Toiseach Seachdainn Feadaig.
- 18 L An Fh. Cholman, (*Ray Gallaibh*, *Portmocholmaig*, *Tairbeart s. Rois*, *Lindisfarne.*)
- 19 M
- 20 C
- 21 D

- 22 H
 23 S Boisil (*Nh. Boswell's dlùth air Melrose.*)
 24 D Toiseach Seachdainn Gobaig.
 2ra. DiD. Carghus.
 Matias. An Fh. Chuimein no Chuimein Ailbhe,
 7mh. Aba I. Coll. Cille 656-869. (Cille Chuimein,
Gl. Eilg, Cill Chuimein Loch Nis.)
 25 L
 26 M
 27 C Eirigh na gréine, 7.21 m.—laidhe, 5.41 f.
 28 D

3 Mios—

AM MÀRT.

Dara mios an Earraich. — Mìos na bà riabhaich.

Seann Ainmean—

4 là—30 là, *An Gearran.*

17 là a' Ghearrain—16 là a' Mhàirt, *Seann Mhàrt.*

4 là—16 là, *sgiorraidhean na F. Conan & doineann no boile na F. Pàdrùig.*

18 là—25 là, *Reothairt na F. Moire.*

25 là—30 là, *Neòil dubha na Càisge.*

Muthadh an t-soluis.

☾ An cr. nu dheidh. 7 là 8.42 m.

● An solus ùr, 14 là 6.5 m.

☽ An ceud chr. 22 là 1.10 m.

○ An solus làn, 29 là 1.44 f.

1 H Monan (*Nh. Mhonan Fìofa.*)

Ernin, Mo Ernin, Mo Ernin òg, Marnan, Marnoc
 (Cill Mharnoc. *A' bairchirder s. Moraidh.* Dail Mh.
Benholm, D.M. Rutherglen. Innis M. Bòid, Ard
 M. Loch Fine, Scain, Boith Brechin.)

2 S Fergua, 4mh. Aba I.C.C. 605-622.

3 D 3as. DiD. Carghus.

An Fh. Chonan (*Gl. Urchaidh.*)

Sgiorraidhean na F. Conain & doineann na Féill
 Pàdrùig.

TOISEACH AN T-SEANN GHEARRAIN.

4 L Odhran (*E. Maigh &c. Fìofa.*)

5 M Éirigh na gréine, 7.3 m.—laidhe, 5.54 f.?

6 C Cadroe (fear de mhuinntir Srath-chluaidh.)

Baldred (*creag Bass.*)

An Fh. Chiaran. Gearan Mhaoil-Chiarain.

- 7 C
- 8 H Duthaich (Baile Dhuthaich, Cill D. Loch Duthaich, Cill D. & Aird D. *Cinncardainn*.)
- 9 S
- 10 D 4mh. DiD. Carghus.
 Failbhe, I.C.C. 747-754.
 Ceasaig, (*Inbhirnis, Achterarder, Co-mairidh, Cumradh Bòid, Calasraid, Lus, Innis-a'-Mhanaich L. Laomhuinn*.)
 Là Fh. Math Ceasaig bidh gach easgann torrach.
- 11 D Cousland (Cill Chonsland *Cinnùire, Crafainglan, CilleMhaolChalvin, Edingham, Cranston, Urr, Colmonel, Dunnichen, Cinnuil, Garabost Leòdhas*.)
 Libran Aba I.C.C. (? bliadhnachan)
- 12 M Indrecht 21mh. aba I.C.C. 851.
 Fiachna. Griogair.
- 13 C Coemhog no Mo Choemhog (Nh. Quivox *Inbhirair*.)
- 14 D Éirigh na gréine. 6.40 m.—laidhe, 6.14 f.
- 15 H
- 16 S Finan Gleann Finau (Gleann Finan, Cill F. *Inbhirnis*, (Cill F. *Earraghl, Peairt, Mochrum Wigton*.)
 Carraig) E. Fada, *Keills Earraghl, Cill mo Ch. E. Mór Earraghl*.)
 Curitan (*Ròsmàrgaidh, Inbhirghòbhraidh, Tealing, Restennet, Meigle, Abairneitich Mhàrr*.)
- 17 D 5mh. DiD. Carghus.
 An Fh. Pàdrnig (*Muthill, Dalziel, Kirkcaldy*.)
 Aird.P. (*Cillbearraidh*.)
 Teampull P. (*Tirith*.)
 Eaglais P. (*Cloosburn=Cill Osburn*.)
 Dàil P. (*Craoibh & siarr. Leanudraig*.)
 Cill P. (*Aran, Dumbreathuinn, Uidhist, Cill Mhic-Eòghainn, Torasaidh*.)
 { Geambradh gu F. Pàdrnig,
 { Farrach gu F. Peadair.
 Cadal is soirse, oidhche Fh. Pàdrnig.
 Is co fada oidhche is là, là Fh. Pàdrnig.
 Là Fh. P. bidh breac air gach linne.
 Là Fh. P. bheir na cait an connadh dhachaidh.
 Boile na F. P. Doineann na F.P.
 Fear na F. P. (=an cloichearan.)
 Lus Phàra liath, cuiridh e a' ghòimh as a' chnàimh.

- 18 L Finan Lumphanan (*Lumphanan & Mìgeie sìorr. Abaireadh'n, Abarsneithich Monaidhmasg.*)
Coman (Cille Choman Ile.)
- 19 M Cliamain, Easb. Dun Blathan, 141-146.
- 20 C Cuthbert (Cill Chnithbeirt, *Melrose, Dun Eideann, s. Àir, Gallabhàigh, Uainh, Uig Gallaibh.*)
- 21 D
- 22 H Finian [là eile dha seo Dudl. 10.] (*Canongate Cill Fhinian, Cathair Fh. & Cill Fh. sìorr. Àir.*)
- 23 S
- 24 D Domhnach an Uir.
DiDomhnaich Shlat-Phailm,
Is ann ris 'tha mo stoirm.
- 25 L An Fh. Moire. Teachdaireachd an Aingil.
Reothairt na F.M.
CEANN AN RÀITH—Sasunn.
- 26 M Neòil dubha na Càisge.
- 27 C Diciadaoin a' Bhràth.
- 28 D Diardaoin Bangaid.
- 29 H Dihaoine na Censda no na Càisge.
NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Albainn & Sasunn.
- 30 S Amhlaidh (*Seatlainn, Arcamh.*)
- 31 D Domhnach Càisg no Censda.
DiDomhnach Crum Dubh (an Lodhabar.)
An Fh. Ribhinn (Cill Ribhinn.)
TOISEACH SEACHDAINN NA CAILLICH.
Glasadh na Cubhaige.

4 Mios—

AN GIBLEAN.

Treas Mios an Earraich.

Seann Ainmean—

- 17 là a' Mhàirt—15 là a' Ghiblein, *seann Ghiblean.*
- 31 là a' Mhàirt—6 là a' Ghiblein, *A' Chailleach no seachd-aim na Caillich.*
- 7, 8, 9 là, *trì là Squabag no trì là nan dàsgean.*
- 2 là—12 là, *glasadh na cubhaige.*
- 10 là—30 là, *Céitein Earraich.*

Muthadh an t-solais.

☾ An cr. mu dheir.,	5 là	3.21 f.
● An solus ùr,	12 là	7.6 f.
☽ An cend chr.,	20 là	8.38 f.
○ An solus làn,	28 là	6.5m.

- 1 L Diluain Càisg. Diluain Cailleach.
An Fh. Ghill Brìghde no Gilleabart, Easb. Gallaibh
NA TAIGHEAN RÉIDH DÙINTE—Sasunn.
- 2 M Cha tig air crannaibh gu'n tig Càisg.
Earrach fada an déidh Càisg
Fàgaidh e na saibhlean fàs,
Gleidhear cuirm an déidh Càisge.
- 3 C Éirigh na Greine, 5.48 m.—laidhe, 6.55 f.
- 4 D Conall, Rìgh Dalriada 560-574.
- 5 H Tighearnach (*Cill Tighearnan.*)
- 6 S
- 7 D A' Mhion-Chaisg.
- 8 L Cha'n 'eil rud air bith gun dà là,
Agus tha trì là aig "na h-Òisgean."
- 9 M
- 10 C TOISEACH AN T-SEANN CHÉITEIN EARRAICH.
- 11 D Maccus no Mahew (*Bòid, Cill Mahew Dun Brea-
ruinn.*)
Mechtilde, piuthar Alasdair de Liunasdail 6.
- 12 H
- 13 S Guinoche (*Lochwinnoch, Buchan.*)
- 14 D Mànnus, Rìgh, fhuair bàs 1115. (*Kirkwall, Egilsey,
Birsà.*)
- 15 L
- 16 M Éirigh na gréine, 5.15 m.—laidhe, 7.21 f.
- 17 C Peadair, an diacon, (*Cill Chreanan.*)
Donan, Cill Donan *E. Eige*, C.D. *Aran*, C.D. *Loch
Braon*, C.D. *Cinnire*, C.D. *Uidhist mu dheas*, C.D.
Colmonel, C.D. *Carraig*, C.D. *Auchterless*, C.D.
Cataibh, Eilean Donan.)
- 13 D Maol Ios' no Mo Lais, Molios, Laserian (*F. Naomh,
Aran.*)
- 19 H
- 20 S
- 21 D Maolrubha (*Na h-Earadh, Portrigh, Srath Sgiath.,
L. Carrann, Braca'lail, a' Chomraich, Garrloch,
Arasaig, L. Ma-ruibh [& eilean M. & tolar M.], Cill
Marnibh, Cillarrow Gl. Urchadainn, MucCàrn,
Creaginnis, Srachurra, Kinnell, Lairg, Crail, For-
dyce, Contin, Keith, Farrais.*)
- 22 L
- 23 M

- 24 C Egbert (Sasunnach) (*Lindisfarne, I.C.C.*)
 25 D Cunibert (*Mainistir C. Loch Tatha.*)
 — Machalus (*Cill Machlaidh s. Banbh, E. Mhanainn,*)
 Marcus.
 26 H
 27 S Seachdainn an t'Sionnaich,
 's bu mbath nach bu bhliadhn' i.
 Falbh lom, 'us thig molach
 Beir am boirionn Bealltuinn.
 28 D
 29 L Medan (*Airlie & Lintrathen Aonghas, Eaglais Mal-*
die Mearns, Fionntràigh s. Abair'n, Achmedan faisg
air Baile-nam-Frisealach, Pitmedan Udry.
 30 M Brioc (*Baile Bhòid, Dun Rod Cille Chuithbeirt, In-*
nis Bh., Montròis.)

SAMHRADH,

Samhradh breac-riabhach.

Céitein = ceud Shamhradh.

Ceò luchair, mollachd an tuathanaich.

A mhic na gréine !

An uair a thig an Samhradh, togaidh sinn taigh :

thig an Samhradh, 's cha tog sinn taigh no taigh ;

is fhearr a bhi muigh na bhi 'staigh.

Dèan cnuasachd as t-Samhradh

a ni an Geamhradh a chur seachad.

Samhuinn = Sambradh fuinn = Samhradh crìoch.

5 Mios— AN CÉITEIN.

A' Bhealltninn. Am Mios Màigh.

Mios Moire, Mios Buchuinn no Bochuinn Mios Buch-
 uinn Moire.

Buchuinn

Buchuinn buidhe

} { Moire.
 } { Moire nam buadh.
 } { Bealltninn.

Luath no mall ge 'n tig am Màigh, thig a' chubhag.

[Tha 'n ràdh seo a' dearbhadh nach robh toiseach nan
 aimsir am measg nan seann Gàidheal air là suidhichte
 sam bith de 'n bhliadhna, ach a réir na sìl.]

Muthadh an t-soluis.

☉	An cr. mu dheir.,	4 là	9.54 f.
●	An solus ùr,	12 là	8.59 m.
☽	An ceud chr.,	20 là	1.28 f.‡
○	An solus làn,	27 là	2.18 f.

- 1 C A' Bhealltuinn. "Gug, gug," ars' a' chubhag; là buidhe Bealltuinn.
 Là an tein' eigin.
 Bu dorra dhomh sin na dhol eadar dhà theine mhóir Bheail.
 Nollaig an diugh agus B. am màireach.
 Is mairg is màthair do mhicein maoth an uair is e Diardaoin a' Bh.
 Is faide gu bràth na gu B.
 Suas leis n' chuigeil bhararich,
 is iomadh la fada gu Bealltuinn.
 Asaph, Aiseig no Aisig (Nh. Asaph Cuimridh, Cill-asaigh L. òaineach, Cill Asaigh Bearnaraidh, An t-Eilean.)
 Ultan, bràthair Fhursaidh (Faoilt. 16.)
 Philip is Seumas.
 TOISEACH AN T-SEANN CHÉITEIN SHAMHRAIDH,
 2 D 2ra., 3mh. 5mh. là, Là sheachnaidh na bliadhna.
 3 H Fumac (*Botriphne siorr. Banbh, Dinnet is Watten Gallaidh.*)
 An Fhéil Ròid.
 4 S Éirigh na gréine, 4.31 m.—laidhe, 7.57 f.
 5 D Domhnach na h-eadar-thrath.
 6 L NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Albainn.
 7 M
 8 C
 9 D Diardaoin Deasghabhail.
 An Fh. Chongail no Choingall (*Bangor Eirinn, Tirithe, Durrais Cinucardann.*)
 10 H
 11 S
 12 D DiD., an déidh na Deasghabhail.
 Congall (Dercongall, *Durrais.*)
 13 L
 14 M

- 15 C CEANN AN RÁITH—Albainn.
Éirigh na gréine, 4.9 m.—laidhe, 8.19 f.
- 16 D Brianan, Brandon. (Cill B. Bòid, *Muile & E. Seil, Clonfert, Irt, Boyndie Baabh, Birnie s. Moiridh, Cullen, Dun Barney, Cill Birnie, Dàil Birnie, Eas-sie, Alyth, Cill Bar s. Air, E. Calbrandon, Eaglais Braddon [Brandon] E. Mhanainn.*)
- 17 H An Fh. Chatan (Cill C. Bòid, Cill C. *Luang, Aird-a'-Chatan, Colasaidh, Gigha, Abaruthbhen faisg air Auchtirarder, & an E. Bòid—Bamos Cill Ch., Suidhe Ch., agus Muileann Cill Ch.*)
- 18 S Comgall (*Innis Pihnaid Cluaidh, Pollockshaws, Cumnock, Ochiltree.*)
- 19 D DiD. na Caingis Ùire.
- 20 L NA TAIGHEAN RÉIDH DÙINTE AN SASUNN.
- 21 M
- 22 C Ronan Finn.
- 23 D Uilleam (*Peairt.*)
- 24 H
- 25 S FÉLL IMRICH.
- 26 D DiD. na Trianaid.
- 27 L
- 28 M Éirigh na gréine, 3.48³m. - laidhe, 8.41 f.
- 29 C Daganus (*Gallabhàigh.*)
- 30 D Fèill Chuirp Chrìosd.
- 31 H An t-Seann Chaingis.

6 Mios—

AN T-ÒG-MHIOS.

Am Meitheamh.

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.,	3 là	5.20 m.
●	An solus ùr,	10 là	11.50 f.
☽	An ceud chr.,	19 là	2.55 m.
○	An solus làn,	25 là	9.27 f.

- 1 S Fothan (*Torraidh Nigg Cinncardainn, Kirkpottie Dron.*)
- 2 D 2 DiD. an déidh an Caingis.
- 3 L Coemgen (*Kilkiven faisg air CilleChiaran, Caibeal*

- Coimhin *Cianaire*, Cill Choman na h-Eilean, *Gl-Eilg na Morbhairne*.)
- 4 M Éirigh na gréine, 3.40 m.—laidhe, 8.51 f.
- 5 C
- 6 D Colmóc, Calman (*Druim Mòr Eirinn*, Cill mo Chalmhaig Bòid, Innis mo chom *L. Menteith*, *Kirriemuir*.)
- 7 H
- 8 S
- 9 D Colum Cille, cend aba I.C.C., 563-597 (58 àiteachan coisrigte.)
Baitan. Baithen, dara aba I.C.C. 597-600 (*Tiridhe*.)
3 DiD. an déidh na Caingis.
- 10 L
- 11 M
- 12 C An Fh. Thighearnan, Thernan na Thavan. (*Banchory Ternan*, *Slains*, *Arbuthnot*, *Findon*. Eilean Taran=Tarasaidh, *Gamhnach Beinn-na-faoghla*.)
- 13 D Diardaoin, là Choluim Chille Chaoimh,
Là bu choir a bhi 'deilbh,
Là chur chaoraich air seilbh.
An dara D. de 'n Ògmhios, sin là Choluim Chille.
Luibh Choluim Chille, gun sìreadh, gun iarraidh,
's'le a dheòin Dia, cha bhàsaich mi an nochd.
- 14 H
- 15 L Éirigh na gréine, 3.34 m.—laidhe, 9.1 f.
- 16 D Ciric (Nh. *Cyrus Cinnechaiduin*.)
4 DiD. an déigh na Caingis.
- 17 L
- 18 M
- 19 C
- 20 D Faolan, an lobhar (Nh. *Faolan L. Eirinn*.)
- 21 H Cormac (Cill mo Charmaig *Cianaire*, *Cnapadal ma thuath*.)
- 22 S Suibhne, 16mh. aba I.C.C. 772.
- 23 D 5 DiD. an déidh na Caingis.
- 24 L Eòin Baiste. Là Fh. Eòin a's t-Samhraidh,
Théid a' chubhag gu 'taigh Geamhraidh.
Là Eòin [no Sheathain] their iad aighean ris na gamhna. Là leth an t-Samhraidh.
A' ghrian-stad Shamhraidh.
CEANN AN RÀITH—Sasunn.
- 25 M Lughaidh, Mo Lughaidh òg, Molnoc (*Leòdhas*,

Muile, Rursaidh, Tirithe, Pabbaidh, Liosmór, Mortlach Barbh, Alyth Peairt, Clatt & Tarland an s. Abairea'n, Ròsmàrgaidh, Cille Mo Luag E. -giath., C. Cillbearraidh, C. Cillean, Cloveth.

26 C

27 D

28 H Éirigh na gréine, 3.36 m.—laidhe, 9.3 f.

29 S

30 D Là Fh. Peadair.

Earrach gu F. Peadair.

Là mór nan iasgairean.

Samhradh gu F. Martuinn,

6 DiD. an déidh na Caingis.

7 Mios— AN T-IUCHAR.

Am Mios buidhe.

Mios 'chrochadh nan con.

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.,	2 là	2.34 f.
●	An solus ùr,	10 là	3.17 f.
☽	An ceud chr.,	18 là	1.12 f.
○	An solus làn,	25 là	4.30 m.

1 D Serf, Servanus.

(*Alva, Culros, Monfhiadh 'àrd, Dalserf s. Leam-draig, Portnadoc, Craoibh, Tillicoultry, Dysart, Redgorton, Dunning, Airthrey.*)

2 M

3 C Cuilean 14mh. aba I.C.C. 752. (*Laggan.*)

4 D

5 A

6 S Medana (Maidenkirk = Eaglais Medan, *Scrath Chluaidh, Sruibhla, Dun Domhnmill, Traprain, Langforquand Gòbhraidh.*)

7 D Palladius (*Fordun Mearns, Eirinn.*)

7mh. DiD. an déidh na Caingis.

8 L

9 M

10 C

11 D Drostan (*Dedir, Gl. Uisg Aonghas, Albhaidh, Gl. Urchadainn, Gallaibh, Rothiemay, Marginnis, Lochlee, Newdosk, Edzell, Aberlour, Abaireadh'n, Innis s. Inbhirnis, Cuapadal mu Thuath.*)

- 12 H Domhnall (*Gl. 'Ic 'Ille Bhuidhe.*)
 13 S Eòin, Eash. Dhun Chaillinn.
 14 D 8 DiD. an déidh na Caingis.
 15 L Martuinn a' Bhuilg.
 16 M Éirigh na gréine, 3.55 m.—laidhe, 8.50 f.
 17 C
 18 D Thenog (Nh. Enoch *Glaschu.*)
 Na naoidh maighdeanan nigheanan Domhnuill (là
 12) *Sr. Martuinn, Glamis, Tough, Pitsligo. Fin-*
 haven, Abairneitich.
 19 H
 20 S
 21 D 9 DiD. an déidh na Caingis.
 22 L Daibhih (*Caimh, Rippen, Cill D. Bòid, C.D.*
 Muile.)
 Moire Magdalen.
 23 M
 24 C
 25 D Seumas.
 26 H
 27 S
 28 D 10 DiD. an déidh na Caingis.
 29 L
 30 M
 31 C Éirigh na gréine, 4.18 m.—laidhe, 8.25 f.

F O G H A R ,

Foghar geal, grianach.

Dimàirt féille ri éirigh gréine,

Théid mi a mach le m'chorran fo m' sgéith.

Is mi-shealbhach moch Diluain, a dhol a bhuain na
Maighdinn.

Faicill gach duine dha fhéin,

an sabhal"no 'n ceardaich air la 'n Fhoghair.

Is fhearr leum-ìochd a's 'n Fhoghar na sguab a bharrachd.

Is beag an ni nach deireadh a's t-Fhoghar.

Foghar fada 's beagan buana.

Is bochd am fear nach fhaigh a leòir a's t-Fhoghar.

Foghar an àigh, ial' is fras.

Ceò Foghair, sneachd Earraich.

Is e am Foghar gaothmhor a ni an coirce cathmhor.

Mar a thàinig a' ghaillinn a's t-Fhòghar,

Gun sìreadh gun iarraidh.

8 Mios—

AN LÙNASDAL.

Lughnasadh.

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.,	1 là	2.26 m.
●	An solus ùr,	9 là	6.36 m.
☽	An ceud chr.,	16 là	9.6 f.
○	An solus làn,	23 là	0.15 f.
☾	An cr. mu dheir.,	30 là	5.28 f.

- 1 D An Lùnasdal. Is fad a chaidh an L. annad — tha thu an geall na 's fhiach thu.
CEANN AN RÀITH—Albainn.
- 2 H Éirigh na gréine, 4.23 m.—laidhe. 8.23 f.
- 3 S Waltheof (*Melrose*.)
- 4 D Berchan (Cill Barcham s. *Benfriù, Baile Dhuthaich*)
- 5 L NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Albainn & Sasunn.
- 6 M Alasdair (*Keith Banbh.*)
- 7 C
- 8 D
- 9 H Oswald (Kirkoswald, *Carlisle, Cathcart*.)
Aonghas (*Bochuidir*)
- 10 S Laurence (Laurencekirk, *Farr vis. Peebles*.)
- 11 D 12 DìD. an déigh na Caingis. Blathan (Cill B.
- 12 L [*Earrg'l, Loch Eirir n, Dun B., Domfrìs*.)
- 13 M
- 14 C Bacadh an éididh Ghàidhealach, 1747.
- 15 D Là Fh. Moire eubhraidh.
- 16 H Éirigh na gréine, 4.50 m.—laidhe, 4.52 f.
- 17 S
- 18 D Inan (*Irbbin & Beith s. Àir, Lamination s. Leann-draig, Kirkenan Bootle, Kirkenan Parton*.)
13 DìD. an déidh na Caingis.
- 19 L
- 20 M Raonall (*Arcamh.*)
- 21 C
- 22 D
- 23 H
- 24 S Mercheird no Erchad (*Gl. Moireastan, Cinn Cardainn O' Néill, C.C. Ros, C.C. Abairneithich, C.C. Menteith, C.C. Forth, C.C. Achterarder*.)
Partholau.

- 25 D 14 DiD. an déidh na Caingis.
 26 L
 27 M
 28 C
 29 D Éirigh na gréine, 5.16 m.—laidhe, 7.21 f.
 30 H Fiacre (*Nig C.^o Carduinn.*)
 31 S Aedhan (*A' Cheannamhor L. Tagha, Monmuir Aonghas, Cambusnethan s. Leannundraig, Fearu.*)

9 Mios—

SULTUINE.

Muthadh an t-soluis.

●	An solus ùr,	7 là	9.4 f.
☾	An ceud chr.,	15 là	3.40 m.
○	An solus làn,	21 là	9.34 f.
☾	An cr. mu dheir.,	29 là	11.37 m.
- 1 D Gles, Egidius (*DunEideann, Moffat, Eilegiun, Fintra.*)
 15 DiD. an déidh na Caingis.
 2 L Murchadh (*s. Forfar.*)
 3 M Éirigh na gréine, 5.25 m.—laidhe, 7.7 f.
 4 C
 5 D
 6 H
 7 S
 8 D Breith Moire.
 16 DiD. an deidh na Caingis.
 9 L Ciaran (*Cille C. Ceantire, C.C. Liosmor, C.C. Ile, Dàil C. s. Àir, Srathmor, Gallaibh, Barbhas Leodhus, Fetteresso & Gl. Bervie s. CinnCarduinn.*)
 10 M
 11 C Là Chamus Choinnich, 1297.
 12 D Blàr Abaireadhain, 1644.
 13 H Éirigh na gréine, 5.44 m.—laidhe, 6.41 f.
 14 S Féill an Ròid.
 15 D Mirin (*Innis M. L. Laomvinn, Cill Saith, Paislig, Edzell, Kelton s. CillChvithbeirt.*)
 17 DiD. an déidh na Caingis.
 16 L Laisren (3 aba I, C. C. 600—605.
 Nineain (*Gl. Urchadainn, Mh. Ninian, Whithorn, Eaglais Turriff s. Abaireadhain.*) Eadar 60 agus 70 àiteachan coisrigte.)

- 17 M Séisd DhunEideann. 1745.
 18 C
 19 D
 20 H Blàr Alma, 1854.
 21 S Mata.
 22 D Domhnach Curran (=D. roimh 'n Fh. Mhicheil.
 Lolán no Latán (*Cinn Carduinn-air-Forth.*)
 23 S Adhamhnan no Eonan (9mh. aba I.C.C. 679—704.)
 (*Dul's Airdeonaig s. Peairt, Campsie, Beinn Eun-
 aich DalMhailidh, Dalmeny, Tannadyce s. Forfar,
 Forglen s. Banbh, Forrie's Aboyne s. Abairtheadh-
 ain, Gaireantulaich, Cill E. Cinnitire, Kinneff, s. C.
 Carduinn, Damsey Arcamh, Eilean Sannda, Frith
 air-Spéidh, Blàr Adhull.*)
 24 M
 25 C Barr, Findbarr(*Corcaigh, Do Bharr, Cinnitire, Barr-
 aidh, Innis Barr s. Forfar, Caibeal Barr Tuirbeairt,
 Barr s. Àir, Edleston s. Peebles, Dornoch.*)
 26 D
 27 A Eirigh na gréine, 6.11m.—laidhe, 6.4 f.
 28 S Machan (Eaglais Machan *Linnluathcu, Dalserf s.
 Leannraig, Clm, Campsie, Sr. Blàthan.*)
 Glasadh na F. Mhicheil.
 Oidhche { na F. Mhicheil.
 { 'chrothaidh nan capull.
 { 'ghlasadh nan each.
 Feasgar { faire nan steud.
 { furachaidh nan each.
 Meirle eich na F. Mhicheil.
 29 D Mhicheil no Brian Mhicheil, Là 'chur cuairt air cladh.
 Gealach bhuidhe [*no fin*] na F. M.
 Gealach an abuchaidh. Gealach nam broc.
 CEANN AN RÀITH—Sasunn.
 30 L

10 Mios—

AN DAMHAIR.

Fuigheall Foghair.
 Muthadh an t-soluis.

●	An solus ùr,	7 là	10.21m.
D	An cend chr.,	14 là	10.2 m.
○	An solus làn,	21 là	9.17 m.
◐	An cr. mu dheir.,	29 là	7.52 m.

- 1 M Éirigh na gréine, 6.20 m.—laidhe, 5.54 f.
 2 C Odhran (*I.C.C., Tirithe, Eilean Odhran* [=Oronsay])
 3 D Blàr Allt Chuailleachain, 1594.
 4 H
 5 S Blàr Dhunchaillinn, 1315.
 6 D 20 DiD. an déidh na Caingis.
 7 L
 8 M Triduana (*Kintradwell Gallaibh, Traillines 's Rescobie Aonghas, Papa Westraidh Restalrig.*)
 9 C
 10 D
 11 H Cainneach (*I.C.C., Tirithe, Cill Ribhinn 's Kennaway s. Fiofa, Cambus cainneach, Laggan, Cinn tire, Uidhist nu dheas, Innis Cainneach Ile, Innis Ch.ainnich Muile.*)
 12 S
 13 D Comgan (*Turriß, Cilltearn, Kirkcowan, Cill C. Airdnamuchan, trì àiteachan 'san E. Sgiathanach*—Teampull Chòmhghan & Tobar [*Ord*], T.C. Boir-ea-rag [*Srath*] agus Cille Ch. [*Loch Pooltiel*], C.C. Seil 's Cnoideart, L. Ailtse, Lumlair, Meileart Ear-
raghaidheal.)
 Fyndoca (*Findo Gasg, Innisfail L. Odha, Echt Mòrr. Cill Finichen, Bendochy.*)
 21 DiD. an déidh na Caingis.
 14 L
 15 M
 16 C Éirigh na gréine, 6.50 m.—laidhe, 5.15 f.
 17 D Riagail (*Monifeith s. Forfar, Tùr Riagail Cill Ribhinn, Meikle Folla 's Kennethmont s. Abaireadh'n.*)
 18 H Lucas.
 19 S
 20 D 22 DiD. an déidh na Caingis.
 21 L Mund na Fintan-Munna (*Cill Mun, E. Munna L. Liobhann Earraghl.*)
 22 M
 23 C
 24 D
 25 H Éirigh na gréine, 7.9 m.—laidhe, 4.52 f.
 26 S Beathan (*Sr. Eirinn, Kippin, Kirkbean s. Dumfries, Kinkell Garbhchrioch.*)
 Eata (*Melrose.*)

- 27 D 23 DiD. an dèidh na Caingis.
 28 L Simon's Indas.
 29 M Keenera (Kirkinner *Gallabhàigh, Killiulynner Dun Chaillinn.*)
 30 C Talariean (*Cill Tearlaid, Cill Saith, Glentarken, Portrigh, Fordyce s. Banbh.*)
 Monoeh (*Stevenson s. Air.*)
 31 D Oidheche Shamhna.
 Theirear gamhna ris na laoih.
 Begha (*Kilbucho s. Peebles, Kilbagie Clackman'n.*)

GEAMHRADH,

Geamhradh reòdhtanach.

Na trì miosan marbh, ràith marbh na bliadhna.

Leth Geamhradh de 'n bhliadhna.

Ràith Geamhradh.

[Tòisichidh an dithis seo aig an t-Samhuinn, nan tigeadh an sneachd an sin, theirteadh—

Is e an Geamhradh luath an Geamhradh buan.
 ach mar is trice cha tig.]

Cha tig Geamhradh gu cùl Calluinn.

Foghar gu Nollaig.

An sneachd nach tig gu Samhuinn,

Thig gu reamhar mu Fh. Brìghde.

Cho fad 's a thèid a' ghaoth 'san dorus là na F. Brìghde,
 Thèid an cathadh 'san dorus là na F. Padruig.

Là Fh. Brìghde, deireadh an Ràith Gheamhraidh.

Is e an ceò Geamhraidh, a nì an cathadh Earraich.

Dorcha, doirionta, dubh.

'Cheud trì laithean de 'n Gheamhradh,

Ge b'e bheir geill do 'n spréidh,

Cha tugainn fhéin gu Samhradh,

[i. gu toiseach an leth Shamhraidh, i. Bealltuinn.

11 Mios—

AN T-SAMHUINN.

Am Mios dubh.

Muthadh an t-soluis.

●	An solus ùr,	5 là	10.39 f.
▷	An cend chr.,	12 là	5.14 f.
○	An solus làn,	20 là	0.4 m.
◀	An cr. mu dheir.,	28 là	4.21 m.

- 1 H An t-Samhuinn.
 Samhnag=teine samhna.
 'N nair is Ciadaoineach an t-Samhuinn,
 is iarguineach fir an domhain.
 Seachd seachdainnean reamhra
 bho Shamhuinn gu Nollaig.
 Oidhche agus gearr-mhios
 bho Shamhuinn gu Féill Anndrais.
 Mairbh na cruinne gu coitchionn.
- 2 S Éirigh na gréine, 7.26 m.—laidh 4.34 f.
- 3 D Targlan (Tarves s. *Abairdh'n.*)
 Nidan (*Midmar Bràigh Mhàrr, Bagha Cumradh Bheag.*)
 Maura *Cill Maurs s. Àir, Haddington.*)
 24 DiD. an dèidh na Caingis.
- 4 L Teachd² Uilleim an Duitseach, 1688.
- 5 M
- 6 C Methven (*Fùlais an Iar, Buchanntaidh.*)
- 7 D
- 8 H Muireach no Moroc (Cill Morag Ros, *Lecropt faisg air Dun Blàthan, Dun Chaillinn.*)
 Gervadius no Gernadius (Uamh Gerardin Drainidh s. *Eilginn.*)
- 9 S
- 10 D 25 DiD. an déidh na Caingis.
- 11 L Martuinn (*Eaglais Niniaín Whithorn.*)
 Samhradh gu Féill M., Foghar gu Nollaig.
 Is ionann aithreachas-crìche
 's a bhi 'cur sìl mu Fh. Martuinn.
 CEANN AN RÀITH—Albainn.
- 12 M Machar (*Abairea'n, Cilldrumaidh Sr. Don, Machair Nuadh, Seann Mhachair.*)
- 13 C Devenick no Teavneach (*Gallaibh, Cracich, Methlig & Banchoire Devenick s. Abairea'n.*)
- 14 D Éirigh na gréine, 7.52 m.—laidhe, 4.10 f.
- 15 H Machutus no Malo (*Wigton, Lesmahago (= Eaglais Mo Mhalo.)*)
- 16 S Mairearad Ban-rìgh na h-Alba, 1069-1093.
- 17 D 26 DiD. an déidh na Caingis.
- 18 L
- 19 M
- 20 C

- 21 D Feargus (*s. Abairea'n, s. Banbh, Buchan Sr. Eir-
inn, Gallaibh, Glavis Aonghas.*)
- 22 H
- 23 S Clìamain (*Rodel, Tràigh Bh. anns na h-Earadh.*)
- 24 D 27 DiD. an déidh na Caingis.
- 25 L
- 26 M Cairistiona.
- 27 C Éirigh na gréine, 8.18 m.—laidhe, 3.51 f
- 28 D Cailean (*Raigheart.*)
FÉILL IMRICH.
- 29 H Brianan (*Birr.*)
- 30 S Anndrais, Ainndreas.
Tri oidhchean a dh' easbhuidh a' ghearr-mhios
eadar F. Anndrais 's Nollaig,

12 Mios—

AN DUDLACHD.

Am Mios marbh.

Muthadh an t-soluis.

●	An solus ùr,	5 là	10.22 m.
☽	An cend chr.,	12 là	2.16 m.
○	An solus làn,	19 là	5.55 f.
☾	An cr. mu dheir.,	27 là	11.11 f.
- 1 D Ethernan (*Leuchars, Nh. Eddrans Slack, Buchan, Mormond's Rathen s. Abairea'n, Kilrenny Fiofa, Madderty, Forfar, Eilean May.*)
Cha tig an Fh. Anndrais gu ceann bliadhna tuil-
leadh oirnn.
- 2 L Éirigh na gréine, 8.26 m.—laidhe, 3.45 f.
- 3 M
- 4 C
- 5 D
- 6 H Constantiu Rìgh na h-Alba, 900-942. (*Uaimh faisg
air Nis Fiofa.*)
Neacail (*Abairea'n.*)
- 7 S Buite (*Dunuichen Aonghas.*)
- 8 D 2 DiD. de 'n Teachd.
- 9 L
- 10 M Finan, Finnian, Findbarr [Cha'n ionan am F. seo
agus F. Màrt 22 agus Sult. 25.] (*Magh-bile.*)
- 11 C Obert (*Peairt.*)

- 12 D
 13 H
 14 S
 15 D 3 DiD. de 'n Teachd.
 16 L Eirigh na gréine, 8.47 m.—laidhe, 3.38 f.
 17 M Crunmael. Aba I.C.C.
 18 C Flannan (Na h-Eileanan Flannan.)
 Manire (*Aberdour, Crathie 's Balveny Bràigh Mhàrr.*)
 19 D
 20 H
 21 S Tòmas.
 Seas-ghrian a' Gheumhraidh.
 22 D Ethernascus (*Lathrig Fiofa.*)
 23 L Caran (*Redgorton, Srath mòr Cataibh, Drumlithie is Fetteresso Mearns, Anstruther Fiofa, Premnay s. Abairea'n.*)
 Mazota na Mayota no Maikie (*Abairneitich, Dutmooak no Drummoak abh. Diagh.*)
 24 M Oidheche Nollaig.
 Nollaig mu na dornaibh [=N. faisg oirnn.]
 Foghain gu Nollaig.
 Is òg an Nollaig a' cheud oidheche.
 25 C Nollaig Mhór.
 Là na h-iasgachd 's na deirce.
 Is buaine bliadhna na Nollaig.
 Nollaig an dingh is Bealltain am màireach.
 Is i'an Nollaig dhubh a dh' fhàgas an cladh miath.
 Am fear nach dean Nollaig shunnach,
 ni e Càisg gu tursach, deurach.
 Am fear nach dean Nollaig d' a dheòin,
 ni e Càisg a dh' aindeòin.
 Bathan (*Abaid Nh. B. s. Abarùig, Gifford Lothian an ear, Bowden s. Rocsbrugh.*)
 CEANN AN RÀITH—Sasunn.
 NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Albainn & Sasunn.
 26 D Stiophain.
 NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Sasunn.
 27 H Là Fh. Eòin (*Aird-eònaig L. Tadha, Cilldalton Ile.*)
 28 S Muchadh a' mhacraidh.
 29 D Eirigh na gréine, 8.53 m.—laidhe 3.45 f.
 30 L Diluain Bannaig.

- 31 M Oidhche na Calluine Móire,
 Oidhche Challuinn. Oidhche Challaig.
 Calluinn a' Bhuilg. Oidhche C. bu mhath
 cuillionn is calltuinn a bhi 'bualadh a chéile,
 Sylvester.

DI-DÒMHNUICH.

- Bheir a h-uile Di-dòmhnuich seachdainn leis.
 Mar lus an Dòmhnaich—gun mhath, gun dolaidh.
 Fiodh an Dòmhnaich }
 Gul an Dòmhnaich } gu ro luath.
 Leanabh an Dòmhnaich, comhnartach cenn.
 Maighdeann Sàbaid is capull Lùnasdail,
 Each Samhna is bean Dòmhnaich.
 Cha'n 'eil féill air na h-inean,
 ach Di-haoine 's Di-dòmhnuich.
 Dòmhnaich na h-eadar-thrath. (Céit. 5.)
 Dòmhnaich sìonnaich (? c'ùine.)
 Dòmhnaich curran (Sult. 22.)
 Dòmhnaich Càisg (Màrt 31.)
 Di-dòmhnuich Shlat-Phailm,
 Is ann ris tha mo stoirm.
 Di-dòmhnuich Crum-Dubh,
 Plaosgaidh mi 'n t-uhh.
 Dòmhnaich Cruim-Dubain = D. deireannach
 an t-Samhraidh.

DI-LUAIN.

- Is mi-shealbhach moch Di-luain,
 a dhol a bhuain na maighdinn.
 An obair a thòisicheas Di-luain,
 bidh i luath no bidh i mall,
 Imrich Luain mu dheas (bidh i rathail),
 Cend Di-luain an ràith, là rathail.
 Bheirinn m' fhalt 'a mach Diardaoin,
 's dhèanainn m' inean maol Di-luain,
 's shiùbhlainn an sin bho chuan gu cuan.
 Di-luain Sainnseil (Faoilt. 7.)
 Di-luain Cailleach agus Di-luain Càisg (Gib 1.)

Diluain bannaig (Dudl. 30.)

Diluain a' bhreabain.

Di-luain an déidh na téille.

Pàighear e Di-luain mall.

Gu là Luain.

Is i a' mhoch-éirigh Luain, a ni an t-suain Mhàirt.

DI-MÀIRT.

Di-màirt is Diardaoin, laithean gu posadh.

Cha robh reòthairt riamh 'na h-àirde,

ach Di-màirt is Di-haoine.

Màrt = (1) Di-màirt,

Màrt gu gearradh.

Di-màirt féille ri éirigh gréine

theid mi a mach le m' chorran fo m' sgéith.

An Inid, an cend Màrt de 'n t-solus Earrach.

„ = (2) Am mìos Màrt, *no* Mìos na bà riabhaich,
i. deireadh a' Mhàirt ùir is toiseach a'
Ghiblein ùir.

Gaoth gheur nam Màrt=gaoth Mhàrt is Ghib-
lein.

„ = (3) Àm 'chur an t-sil,

An cend Mhàrt, leig seachad,

an dara, ma's eudar,

an treas Màrt, ged nach rachadh clach

ceann-a-mheòir an aghaidh na gaoithe tuaithe

cuir an sil 'san talamh. [An cend Di-màirt

de Mhàrt-na-curachd, a réig Mhic-Neacail ;

ach tha MacGhilleMhicheil a' tourt seachad

Di-haoine mar là 'chur an t-sil.]

Ge b'e mar a bhios an sion,

cuir an siol anns a' Mhàrt.

Ole air mhath mar thig an sion,

cuir an siol 'san fhìor Mhàrt.

Is fhearr aon oidheche Mhàrt,

na trì là Foghair.

Am feur a thig a mach 'sa Mhàrt,

théid e a staigh 'sa Ghiblean.

Is fhearr an sneachd na bhi gun sion

an déigh an t-sil a chur 'san talamh.

Is ionann aithreachas-criche 's a bhi 'cur
 sìl mu Fhéill Martuinn.
Màrt = (4) Àn giullachd fearainn.
 Is ann am Màrt a chuir mi (Gibl. 12—Céit. 1.)
 Is ann am Màrt a dh' fhuin mi (Lùnas. 12.)
 Is ann am Màrt a chliath mi (Sult. 12.),
 'Fhir a dh'òrduich na trì Màirt,
 na leig mo chuid-sa an aon ghad-cuail.

DI-CIADAOIN.

An uair is Ciadaoineach an t-Samhuinn,
 is iargaineach fir an domhain.

DIARDAOIN.

Bheirinn m' fhalt a mach Diardaoin.
 Là gu pòsadh.
 Là 'chomharrachadh nan uan.
 Là gu breith, là gu bàs.
 Là 'chur gais chon a meirg.
 Là 'shuidheachadh na h-iomairt.
 Daorn nam buadh gu deilbh 's gu luadh.
 Diardaoin, là Choluim Chille chaoimh,
 là bu chòir a bhi 'deilbh,
 là 'chur chaorach air seilbh [=2ra. Diardaoin
 de 'n Òg-mhios.]
 Is mairg is màthair do mhicein maoth,
 an uair is e Diardaoin a' Bhealltuinn.
 Diardaoin a' bhròchain mhoir, (Gear. 14.)
 Diardaoin deasghabhail (Céit. 9.)

DI-HAOINE.

no An Aoine no An Aona.

Aona gu fàs.

Là an réitich (an Uidhist.)

Là gu curachd, gu cliathadh, gu pleadhanachd,
 ach gun an t-iarunn a bhith air cliath is pleadhan, air neo,
 is e bhiodh ann dhuit.

Di-haoine an aghaidh na seachdainn *no* na glaise.
[Là nach còir gearradh mòine *no* inean, *no* tiodhacadh,
no fuil a thoirt air ainmhidh, *no* uan a chomharrachadh,
no imeal iaruin a chleachdadh, *no* àireamh.]

Ma mharbhas tu beathach Di-haoine, bidh ruith na h-Aoine ort am feasda.

Àireamh na h-Aoine air caoraich a' bhail' ud thall.

Thubhairt a Mhuime ri mo Shlànuighear,
nach e an Aona bha 'gan àireamh,
ach an Luan an tùs an ràithe,
no an Domhnach, là na Sàbaid.

Didionn an iaruin an aghaidh nan sìthichean,
cha robh feum air.

Beannachd 'nan siubhal 's nan imeachd :
is i an diugh Di-haoine, cha chluinn iad sinn.

Eòlas na h-Aoine.

Is gearr o chomhairle na h-Aoine.

Is i 'n Aoine bhagarrach
a ni 'n Sathurna deurach.

DI-SATHURNA.

Sathurna gun athadh, gun iasad, gun fhiachan,
deireadh seachdainn gasda, geal, grianach.

Gealach Sathurna foghar,
Gabhaidh an cuthach seachd nairean.

Is leòir gealach ùr Shathurn
tràth 'sna seachd bliadhna.

Ma thòisicheas a' bhuain Di-sathurna,
bithidh e seachd Sathurna gun bhuam.

Deireadh nan seachd Sathurna ort !
Sonas nan seachd Sathurna ort !

Is ann Di-sathurna gearr uainn
bhuail an t-earchall orm spot.

RAITEAN COITCHIONN NA SEACHDUINN.

Snubhal Dòmhnach na toir bhua,
 Di-luain na eirich moch,
 Iom-sgaradh Di-màirt,
 Leig seachad na trì laithean sin,
 Tha Di-ciadaoin craobhaidh,
 'S tha Diardaoin dälach,
 Di-haoine cha'n 'eil e buadhach,
 'S cha dual dhut, falbh am màireach.

Na falbh 'san Luan,
 Na gluais 'sa Mhàrt,
 An Ciadaona daobha,
 An Daorn dälach,
 An Aona mi-bhuadha,
 An Sathurna mi-ghràdhach,
 Leig dhiot sgrìob na truaighe ;
 Cha dual dhuit falbh am màireach—
 An Dòmhnach gu fois tamha.

Imrich Shathurna mu thuath,
 Imrich Luain mu dheas,
 Ged nach biodh agam ach an t-nan,
 Is ann Diluain a dh'fhalbhainn leis.

Cha tar thu uams' a Luan no a Shathurn.

Dòmhnach eirig dh' an Re,
 Di-luain na éirich moch,
 Dimàirt ar agus eug,
 Diciadaoin creuchd agus croch,
 Diardaoin daoich agus lochd,
 Di-haoine ire na di-bhuaidh,
 Cha dual duit falbh an nochd.

Postachd.

Prisean—Théid litir eadar dà àite sam bith anns na h-Eileanan Breatunnach agus ni's lugha na ceithir unnsaichean de chudhthrom air sgillinn, agus $\frac{1}{2}$ sgillinn eile air son gach 2 unnsa tuillidh.

Tha *Cairtean Postail* air an reic aig a h-uile oifig phostail, air 6 sgillinn air son 11, no $\frac{4}{4}$ sg. air son aon fhear.

Comhdaichean air son paipearan naigheachd le dealbh 5sg. orra—aon fhear $\frac{4}{4}$ sg., no 4 sgillinn air son seachd. Le dealbh sgillinn orra, $8\frac{1}{2}$ sg. air son ochd.

Tha *Paipearan Naigheachd* singilt àiridh a' pàigheadh sg. am fear, agus tuillidh air aon comhla, $\frac{1}{2}$ sg. air son gach dà unnsa, gu dùthaich am bith, ach feumaidh an dà cheann aca a bhith air am fàgail fosgailte.

Aideacha ih. Bu chòir do dhuine sam bith a chuireas air falbh litir le airgiod innte, sgrìobhadh aideachaidh fhaodainn bho 'n oifig far a chuireas e air falbh i. Cha chosd sin ach dà sgillinn air son gach litreach no achlasan, tuillidh air a phostachd, agus mur bi an sgrìobhadh seo air fhaotainn, bithidh 4sg. ri pàigheadh leis an duine d' am bheil an litir air a cur, agus bithidh an duine a chuireas uaidh i an cunnart a chuid airgiod a chall. (Gheibhear comhdaichean le canbhas a staigh anna agus dealbh 3sg. orra (a phàigheadh postachd suas ri 4 unnsa) air $3\frac{1}{2}$ sg. am fear. Feuchaidh iad $3\frac{1}{2}$ fhaotainn 'sna h-oifigean Gàidhealach, ach feumaidh iad an reic air $3\frac{1}{2}$ sg. gun taing dhaibh, agus mur bith feòrling muthadh aca, feumaidh iad cur fios air beagan.

Postachd bonn-a-sè. Faodaidh pasgadh sam bith ni 's lugha na dà unnsa, agus gun litir sgrìobhta a staigh ann, falbh gu àite sam bith 'san t-saoghail air bonn-a-sè, ach feumaidh an dà cheann a bhith air am fàgail fosgailte.

Théid *Leabhraichean* a tha a' am fàgail fosgailte aig an dà cheann taobh sam bith air bonn-a-sè gach dà unnsa.

Achlasain ('sna h-Eileanan Breatunnach) ni 's lugha na punnd 3sg. ; 2 phuund, 4sg. ; 3 punnd, 5sg. ; 5 punnd, 6sg. ; 7 punnd, 7sg. ; 8 punnd gu 11 punnd, sgillinn am punnd.

Taigh-réidh. Ghabhar tasdan no suim sambith os a ch'onn, ach cha ghabhart tuillidh air P50 an aon bhliadhna.

Costaidh *Orduighean Postail* air son 6sg., 1 -, 1 6, 2 -, & 2 6, bonn-a-sè am fear ; air son suim sam bith eadar 3/- &

25/-, sgillinn am fear : bho 15/- ann 20 -, & 21/- trì bonn-a-sè am fear. Fiodaidh snimeanan briste sam bith eadar snim suidhichte gach ordugh bhith air an deanamh suas le cur dealbhan postachd air taobh beòil an ordugh anns an àite comharraichte air an aon, ach cha'n fhaod tuillidh air trì, no tuillidh air fiach còig sgillinn dhiubh a bhith air aon ordugh.

Orduighean Airgid. Cha'n fhaighear iad seo air s'nn snim sam bith os cionn 40 P. Costaidh iad, fo 1 P. 2sg., 3 P. 3sg., 10 P. 4sg., 20 P. 6sg., 30 P. 8sg., 40 P. 10sg.

Orduighean leis an dealan. Costaidh iad seo an aon phrìs ris na h-orduibhean airgid cumanta, le 2sg. air a chur riù air son fios a chur do mhaighstir an oifig far am bheil an t-airgid gu bli air a phàigheadh. Cha chuir iad gin dhiubh seo air falbh aig cos las ni 's lugha na 6sg.

LITRICHEAN AGUS ORDUIGHEAN CÈIN.

Théid litir do dhùthaich sam bith fo riaghladh Bhreatainn, no do 'n Eiphit, no Zanzibar, air sgillinn gach leth unnsa, agus gu dhùthaich sam bith eile air 2½sg. gach leth unnsa. *Orduighean airgid* air son ni 's lugha na 1 P. 3sg., 2 P. 6sg., 4 P. 9sg., agus air aghaidh mar sin gu 40 P. (am fear a's àirde) 5/3. *Cuirtean Postail*, singilt 1 sg. am fear; dubailt (air son freagairt) 2sg. am fear. *Paipearan* air an clòdh-bhuailadh, bonn-a-sè gach leth unnsa. *Eisimplairean*, sgillinn air son 4 unnsa, agus bonn-a-sè gach 2 unnsa tuillidh. Aideachadh lùbhairt 2½sg.

AN ÙINE A GHACHAS LITIR A' DOL

bho Luunnainn gu, Adelaide 30 là, Aden 10 laithean, Amsterdam 11 uair, Athens 4 là, Auckland 30 là, Bahamas 12 là, Bâle 19½ nairean, Barbadoes 12 là, Berlin 23 nairean, Bermuda 13 là, Bombay 14½ là, Boston U.S.A. 9 laithean, Brussels 7½ nairean, Cairo 6 là, Cape 17 là, Constantinople 3 à 2 uair, Copenhagen 33 nairean, Cyprus 8 là, E. Falkland 125 là, Fiji 30 là, Gibraltar 3 là 15 nairean, Grenada 13 là, Hamburg 20½ nairean, HongKong 29 là, Lisbon 2 là 4 nairean, Lucerne 22 nairean, Madrid 1 là 22 nairean, Malta 3 là 18 nairean, Marseilles 13 nairean, Mexico 12 là, Montreal 8 là, Newfoundland 9 là, New York 8 là, Albainn Nuadh 6 là, Oporto 2 là 10 nairean, Ottawa 9 là 6 nairean, Paris 2 nairean, Peairt (Aust. an Iar) 26 là, PM'urg 21 là, Port (re)la, annuinn air d. 72.)

Giorrachaidh choitchionn.

Beurla no Laidionn

Gàidhlig

a/c Account

A.D. In the year of our Lord,

A.M. In the year of the world

a.m. morning,

A.U.C. In the year after the building of the city (Rome)

B.A. Bachelor of Arts,

Bart. Baronet,

B.C. Before Christ,

B.C. Bach. of Surgery (Camb.),

B.C.L. Bachelor of Com. Law

B.D. Bachelor of Divinity.

Bp. Bishop,

B.S. Bachelor of Surgery,

Capt. Captain,

C.B. Companion of the Bath,

Co. Company,

Col. Colonel,

C.P.S. Keeper of Privy Seal,

Cr. Creditor,

C.S. Keeper of the Seal,

d. penny or pence,

D.C.L. Doctor of Com. Law,

D.D. Doctor of Divinity,

D.Lit. Doctor of Literature,

Do. Ditto. the same,

Dr. Debtor,

Dr. Doctor,

12mo. Duodecimo

D.V. Deo volante

e.g. for example

Esq. Esquire

Etc., &c., Etcætera

Fol. Folio

F.O.S. Fell. of Ossianic Soc'y

F.R.S. Fellow of R. Society

c/s Cùnnas

B.T. 'am bliadhn' ar Tigh'rna

B.S. 'am bliadhn' ant-saoghail

m. maduinn

O.T.B. O thogail baile Roinne

S.E. Sgoilear Ealaidhean

Bar. Baran

R.C. Roimh Chrìosd

S.Li. Sgoilear Lìghicheachd

S.L.L. Sgoil. Lagh 'n Cumanta

S.D. Sgoilear ri Diadhachd

Easb. Easbuig

S.Li. Sgoilear Lìghicheachd

Capt. Cuptean

C.B. Combach Feadhach

Com. 'uideachd

Coir. Coirneal

F.G.S.D. Fear-gleidhidh na

Seula Diomhair

Cr. Creidear

F.G.S. Fear-gleidhidh na seula

sg. sgolinn

Oll.D., Ollamh Laghan Cum.

Oll.D. Ollamh ri Diadhachd

Oll.F. Ollamh Foghlaim

Ion. Ionann

Fr. Fiachair

Ollh. Ollamh; Lìgh. Lìghiche

12eug. An dara pàirt deug de

ròl paipeir

T.D. Le toil Dhé

a.s. airson samplair

Uasal

7ce. Agus a' chuid eile

Lethr. Leth ròl paipeir

F.C.O. Fear de'n Chomunn

Oiseanach

F.C.R. Fear de'n C. Rìoghail

F.R.S.A. Fellow of the R. Society of Antiquaries	F.C.R.A. Fear de Chomunn Rìoghail nan Arsairean
G.C.B. Grand Cross of Bath	C.M.F. Crois mhór Fheadh'ch Uasal
Hon. Honourable	's an àite cheudna
ib. ibidem	an ni ceudna
id. the same	i. e. s. Is e sin ri radh
i. e. that is	Iosa
I.I.S. Jesus	I.S.D. Iosa Slànuigh'r Dhaoine
I.H.S. Jesus the Sav'r of men	am mìos seo
inst. the present month	M.S. Maor na Sìth
J.P. Justice of the Peace	R.A. Rìdir an Nh. Aindrea
K.A. Knight. of St. Andrew	R.F. Rìdir Feadhnach
K.B. Knight of the Bath	F.T.R. Fear-tagraidh an Rìgh
K.C. King's Counsel	A.R.F. Ard rìdir Feadhnach
K.C.B. Knight Commander of the Bath	
K.G. Knight of the Garter	R.G. Rìdir a' Ghartain
K.G. Knight of St. George	R.D. Rìdir an Nh. Deòrsa
K.G.C. Knight of the Grand	R.C.M. Rìdir a' Chrainn
Knt. Knight [Cross	Rìdir [Mhóir
K.P. Knight of St. Patrick	R.P. Rìdir an Nh. Pàdrùig
K.T. Knight of the Thistle	R.C. Rìdir a' Chluarain
lb. pound (in weight)	pùnn
L.C.J. Lord Chief Justice	A.M.C. Ard-mhoirear Ceartais
LL.B. Bachelor of Laws	S.La. Sgoilear Laghan
LL.D. Doctor of Laws	Olh.La. Ollamh Laghan
£ s. d. Pounds, shillings, pence	P. t. s. Pùinn, tasdain, sgìl-linnean
M.A. Master of Arts	M.E. Maighstir nan Ealaidh-
M.B. Bachelor of Medicine	S.Le. Sgoilear Léighis [ean
M.D. Doctor of Medicine	Olh.Le. Ollamh Léighis
Messrs. addressing a company	Mgrn. Maighstearan
M.P. Member of Parliament	B.P. Ball Pàrlamaid
MS. Manuscript	L.S. Làmh-sgrìobhaidh
MSS. Manuscripts	L.Sn. Làmh-sgrìobhaidhean
Mus.Bac. Bachelor of Music	S.C. Sgoilear Ciùil
Mus.Doc. Doctor of Music	Olh.C. Ollamh Ciùil
N.B.* Mark well	F.C. Faic, cuimhnich

* Cha bu chòir do N.B. marcùl-sgrìobhaidh a bhith air a chleadhadh airson "Alba," ach airson "Brunsuig Nuadh."

nem.con. none objecting	gun aon ag obadh
No. Number	Air. Aireamh
N.S. New Style	C.U. Cùnnas Ur
n.v. nolens volens	toileach no diombach
8vo Octavo	8mh. An t-ochdamh pàirt de rol paipeir
18mo. Octodecimo	18eug. An t-ochdamh pàirt deug de rol paipeir
O.S. Old Style	S.C. Seann Chùnnas
oz. ounce	ùnsa
pd. paid	pàighte
% per centum, per hundred	% air a' cheud
Ph.D. Doctor of Philosophy	Olh.F. Ollamh Feallsanachd
p.m. Evening	f. feasgar
p.m. post mortem	an déigh bàis
prox. next month	an ath mhios
P.S. Postscript	F.S. Fo-sgrìobhadh
Q. Question	C. Céist
Q.C. Queen's Counsel	F. T. B. Fear-tagraidh na Ban-rìgh
4to. Quarto	4mh. Ceathramh pàirt de rol
24mo. Quarto-vigesimo	24eug. An ceathramh pàirt thar fhichead de rol paipeir
Regt. Regiment	Réisd. Réisimeid
Rev. Reverend	Urr. Urramach
R.N. The Royal Navy	C.R. An Cabhlach Rìoghail
Rt. Hon. The Rt. Honourable	An t-Ion uasal
S.M. Sacred to the memory	D.C. Deachdte do chuimhne
St. Saint	Nh. Naomh
\$ c. Dollars, cents	D. c. Dolair, centaichean
ult. last month	am mìos seo chaidh
U.S.A. The United States of America	S. A. A Staitean Aonaichte America
v. against	an aghaidh
v. see	f. faic
V.C. Victoria Cross	C.F. Crois na Fearalachd
viz. namely	eadh. eadhon
Vol. Volume	Leabh. Leabhar
W.S. Writer to the Signet	C.S.R. Cléireach do sheul an Rìgh
Xmas. Christmas	Nollaig

Seollairtean Frangach.

Tha na seollairtean Frangach a leanas, air an cleachdadh gu tric ann an comhradh agus comh-sgrìobhadh Beurla.
Tha iad air an suidheachadh an seo chum goireis na muinntir nach 'eil eòlach air Fràingis.

Aide-de-camp	Fear-còmhnaidh seanalair
A la bonne heure	Gu tortanach, gu tràthail
Affaire de cœur	Cùis-ghaoil, suireadh
A la mode	A réir fasain
A fin	Gus a' cheann, gu deireadh
A propos	Freagarrach, gu tràthail
Au fond	Gu grànd, gu iochdar
Auto da fé (Port.)	Lòsgadh shaobh-chreideach
Beau monde	An saoghal sgìamhach
Beaux esprits	Fir ghéur-fhaclach
Billet-doux	Litir-ghaoil
Bon mot	Fala-dhà, géur-fhacal
Bon ; ré mal gré	Le gean math no droch ghean
Bon jour	Ià math, maduinn math,
Bon soir	Fasgar math dhuibh [dhuibh
Bon nuit	Oidhech math dhuibh
Boudoir	Seòmar naigheach mna uaisle
Carte blanche	Làn chomas gu deanamh
Château	Taigh-dùthcha
Chef d'œuvre	Ard-ghnìomh, claon-char
Ci-devant	Roimh seo, o chian
Comme il faut	Mar bu c'òir dha bbi
Con amore	Le gaol, le gràdh
Congé d'elire	Comas taghaidh, no raghaidh
Coup de grâce	Stràc crìochnachaidh
Cortège	Luchd-leannhuinn,
Coup d'œil	Plath-na-sùla
Coup de main	Oidheirp ghrad
Début	Ceud theachd 'am follais
Dernier-resort	An ionnsuidh dheireannach
Dépôt	Taigh-stòr, taigh-gléidhidh
Double entendre	Dà sheadh, rùn dubailt
Douceur	Duais
Dieu et mon droit	Dia 's mo chòir
Eclât	Mór-chùis
Elève	Sgoilear

En bon point	'An cor math, reamhar
En masse	'Am meall, taom
En passant	'S ant-slighe 's an dol seach-
Ennui	Sgios, cor airtnealach [ad
Faux pas	Tuisleadh, droch bheart
Fête	Féisd, cuirm
Fracas	Iomairt, comh-strì bheag
Honi soit qui mal-y-pense	Olc air fear an uile
Hauteur	Ardan, nabhar
Je ne sais quoi	Chan aithne dhomh ciod
Jeu de mots	Cleas air facail
Jeu d'esprit	Strod de ghéur fhacail
Mal-à-propos	Neo-iomchuidh
Mauvais hôte	Baath-leanachd
Mot du gâet	Facal-faire, ciall-chagar
Naïveté	Fosgailteachd, fosgarrachd
Outré	Neo-chuimseach, neònach
Petit maître	Spailpean, gaoithean
Protégé	Céistean
Rouge	Dath dearg do'n aodainn
Sang froid	Fuil-fhuar, neo-aire
savant	Fear ionnsaichte
Soi-disant	Fear spad-fhaclach
Tapis	Brat-ùrlair, cas-bhrat
Tête à tête	Ceann ri ceann, cluas ri cluais
Unique	Sonruichte, air leth
Un bel esprit	Aigneach maol
Valet de chambre	Gille-seòmair
Vive le roi	Gu ma faida beò an rìgh

AM FEILLIRE, 1900 1901.

Tha beagan Feillirean dhe na bliadhnaichean seo ri fhaotainn cho chlàdh-bhualadair an leabhair seo aig dà sgilinn am fear, saor leis a' phost.

Gheibhear, am measg naigheachdan eile, 'am Feillire 1900 cunntas nam Fineachan Gaidhealach, le suaicheantas, ceann-cinnidh, breacan, &c. de gach fine. cho math ri àireamh luchd-bruidhinn na Gaidhlig 's na siorrachdan Cataobh, Ros & Cromba, Inbhirnis agus na h-Eileanan.

(air a leanntuinn bho d. 66.)

Said 5 là, Quebec 7 là, Rio Janeiro 47 là, St. Petersburg 2 là 7 uairean, Sydney (Aust.) 32 là, Vancouver 11 là, Vienna 1 là 9 uairean, Wellington 31 là, Winnipeg 9 là.

Cuid de Fhrith-ainmean nan Gàidheal

An Arcamh, ri muinntir Hoy their iad na Speireagan ; ri muinntir Widewall, na Bnidsichean ; Veira, na Faochagan ; Ronsay, na Capuill ; Kirkwall, na Druidean ; Firth, na h-Eisearan ; Stromness, na Luban dubha ; Birsay, na Birich ; Shaninsay, na Caoraich ; Stronsay, na Beàrnaich ; Ronaldshay mu Thuath, na Ròin ; Eday, na Sgairbh.

An Seatlainn, muinntir Lerwick, na Caoiteagan ; Whalsay, na Saoidhean ; Yell, na Meirlich ; Fetlar, na Iothan peallagach ; Weisdale, na Cullaich.

Air an Tir mhòir, Cnapadal, an crodh maol ; Creaginnis, na Fithich dhubha ; Cearara, (an t-Oban) na h-Eireagan ["tha tri chasan deiridh air na h-Eireagan an Cearara"]; Lathurna, na Losgainn ; Taobh-Loch Odha, Na Liath-chearcann ; Muc-càrna, na Gearra-ghobaich ; Cinne-Ghearrloch, na Buic ; Aird-ghobhair, na Gobhair ; Airdnamurchann, na Cnòdan ; Cnoideart, na Gobhair ; Gleann Eilg, na h-òisgean ; Gearrloch, na Truisg ; an Uamhag an an Gearrloch, na Buic ; Meallan-Thearlaich, na Rodainn ; Loch-bhraoin beag, an Crodh ; A' Chomraich, na Buic ; Neadan Asainn, na h-Eòin.

Na h-Eileanan, Diùra, na h-Eich ; Muile, na Doideagan ; Liosmór, na h-òisgean ; Ratharsaidh, na Saoidhean ["hu mhath an sgadan 'nuair nach fhaigheamaid na saoidhean"] ; Rùn, na Ròcais ; Eilean nam muchd, am Piadan ; Eige, na Fachaich ; Srath-MhicFhionghain, na Faochagan ; Sléibhte, na Coilich ; Dùthaich MhicLeòid, na Mogainn ; Trotairnis, na Coin ["mo chuindeachd fhéin, coin Throtairnis"] ; Bhaternis, na Cait ; Leòdhas, na Birich.†

Dathan,

AGUS NA LUSAN LEIS AN DEASAICHEAR IAD.

Duille—Crann-ubhaidh ninnsean agus preas-nan-àirneag. 2 Craobh-phobuill agus leamhann. 3 Roib. 4 Freumhan ninnsein. 5 Lus-an-fhèr-lair. 6 Freumhan na Rannich na ìre. 7 Lus-nam bràileag. 8 Barran agus fàrtaich-ean an fhraoich. 9 Lus irer buidhe. 10 Duilleagan beith beag. 11 (soilleir) Lus-na-feàrnaich. 12 Achlasan Chalm Chille. 13 (dorch) Suith na mòine. 14 Lus-na-purcaid.

Coreur—Coreur.

Dath Fail-chuach—Biolair. 2 Cuirmeal. 3 Dearcan lus nan-dearc le alm.

Dath na h-earba—Rusgadh beith.

Dearg—Leanartach. 2 Cnotal. 3 Cnotal geal. 4 (math) Ruzh. 5 (car purpur) Lus-nan-dearc le alm. 6 (crò-lhearg) Cnotal corcur. 7 (sgàrlaid) Cnotal clach-aoil. 8 (sgàrlaid) Dearcan abuich ras-chrann sìor-uaine.

Denn—Cnotal. 2 Duileasg. 3 Preas-nan-dearc le alm. 4 Rùsgadh daraich no dearcan craobh-an-dromain. 5 (dorch) Freumhan rabhagach. 6 (dorch) Lus-nan-learc le domblas.

Dubh—1 (a's fhearr) Freumhan copagach le coparas. 2 Rùsgadh & cnòthan daraich le coparas. 3 (no ghlas) Freumhan sheilisteir. 4 Rùsgadh sgithich le coparas. 5 Rùsgadh feàrna le coparas. 6 (car gorm) Preas-nan-àirneag. 7 (car gorm) Grainnseag.

Gorm—Lus nan dearc le copperas. 2 Droman le alm. 3 Ailleann.

Or-bhuidhe—Buighallan. 2 Barbrag. 3 (dorch) Preas smeur.

Purpur—Oir le sal-ammoniac. 2 Lus na feàrnaich. 3 Lus nan dearc le alm.

Uaine.—Dearcan abuich ras-chrann sìor-uaine. 2 Lus buidhe mòr le guirmean. 3 Rùsg chonuig. 4 Lus-nam-bràileag. 5 Bealach. 6 Fraoch bhàlain le alm. 7 Duilleagan seiliseir.

ÀIREAMH LUCHD-AITEACHAIDH ANNS NA SEACHD BAILTEAN A'S MÓ AN ALBAINN, 1901.

Baile	Sluagh iomlan	a' bruidhinn na G. a mhàin	a' bruidhinn G. & B.
Glaschu	761,709	63	18,454
Duneideann	316,837	68	4,536
Dundìadh	161,173	6	730
Abaireadhainn	153,593	6	706
Grianaig	68,142	25	2,582
Fasaliath	79,363	8	969
Peairt	32,873	2	787

LÀITHEAN A THA NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE.

An Albainn—Là na bliadhn' ùire. Dihaoine na Ceusda. Diluain an dé dh Là Bealltainn. Diluain an deidh Là Lunasdail. Là Nollaig.

An Sasunn—Dihaoine na Ceusda. Diluain na Caisge. Diluain na Caingis. A' chiad Dhiluain de'n Lunasdail. Là Nollaig agus an là na dhéidh.

CEANN GACH RAITH

<i>An Albainn</i> —Là Féil nan Coinnean,	21à a' Ghearraoin.
A' Chaingis ùr,	15là a' Chéitein.
An Lunasdail,	11à an Lunasdail.
An Fhéil Martainn,	11là na Samhna.
<i>An Sasunn</i> —Là na Caillich,	25là a' Mhàirt.
Là meadhan an t-Samhraidh,	24là an Og-mhios.
Là Fhéil Mhicheil,	29là Sultuine.
Là Nollaig,	25là na Dùlchaidh.

CISEAN.

	<i>P.</i>	<i>t.</i>	<i>s.</i>
Aideachadh pàigheadh airgid thairis air 1P.			1
Aonta nach 'eil thairis air 35 bliadhna no mál 5P.			6
agus air aglaidh mar sin 6sg. air son gach 5P.			
Aontaichean bho 35 gu 100 bliadhna, 12 uairean na prìsean sin.			
Carbad leis nì's lugha na 4 rothan, gach bliadh.			15
„ le 4 rothan agus 1 each,	1	1	
2 each,	2	2	
Cead suaicheantas a ghiulan	1	1	
ma bhitheas e air carbad cuideachd	2	2	
Cead reic leanna & fìona am Breatunn,	4		
Cead reic tombac & snaoriscan		5	3
Cead seilg eadar Là Lùnasdail agus 31 là an Iuchair,		4	
„ „ & 31 là an Dàmhair,		2	
„ „ 1 là na Samh, & 31 là an Iuch,		2	
„ air son 14 là an dèidh a chèile.		1	
Cù de sheòrsa sam bith (Breatunn) bliadhnail		7	6
„ „ „ (Eireann)		2	6
Tarruing airgid as taigh-rèidh			1

B EITH PÒSADH IS BÀS.

Fenmar Breith 'is Pòsadh 'is Bàs gach duine chur 'san leabhar mar a leanas :—

Breith (an Albainn) an taobh a staigh de 11 là.

„ (an Sasunn) an taobh a staigh de 3 mìosan.

Pòsadh an taobh a staigh de 3 luithean.

Bàs, (an Albainn) an taobh a staigh de 8 la.

„ (an Sasunn) an taobh a staigh de 5 la.

Fenmar, breac-a'-chruidh a chur air gach leanabh, an Albainn mu 'm bi e sè mìosan a dh' aois, agus an Sasunn mu 'm bi e trì mìosan, mur toilich breitheamh 'sa chùirt a's fhaig air an àite 'san d' rugadh e a shaoradh.

Circamh Tachd-bruidhinn na Gàidhlig AN ALBAINN.

Siorrachd.	G. a mhàin.	G. & B
Abereathainn	8	1,833
Abertuig	1	74
Arca mh		70
Barrbh		499
Bòid	20	2,764
Cataobh	469	14,033
Cill-Chuithbeirt		98
Cinn Chardainn		103
Cinnrois		55
Clacmannan	1	170
Dunbreathuinn	14	3,101
Dunaidheann	75	5,765
Dumfris	1	176
Earraghaidheal	3,313	34,428
Eiliginn na Moiribh	2	1,865
Fìola	3	814
Forfar	13	1,303
Galla bh	20	2,876
Gleanniuich	5	575
Hadlington	7	459
Inbhirà r	17	1,689
Inbhiruis	11,722	43,231
Leandraic	104	26,905
Narunn	10	1,325
Peairt	78	11,446
Peebles	1	72
Renfriù	41	5,695
Ros & Cromba	12,171	39,292
Roesborgh		132
Seafalainn		55
Selkirk		57
Srui hla	10	2,022
Uigton		88
An t-ìomlan	28,106	202,700

ÀIREAMH LUCHE-BRUIDHINN NA GÀIDHLIG ANNS NA SGÌREACHDAN.

1—Cataobh.	Gàidhlig a mhàin. G. & Beurla	
Asainn	103	1,528
Cill-Donain	4	722
Clin	13	1,077
Craoich	32	1,113
Doracch	62	1,517
Diùirinis	20	641
Edarachaoias	45	1,095
Farr	46	2,034
Goillspidh	21	713
Lairg	3	715
Loth	1	102
Tunga	41	1,444
Raigheart	15	862
An t-iomlan	<u>49</u>	<u>14,883</u>

2—Ros agus Cron ba.		
Abhoch		162
A' Chomaraich	378	1,123
„ Eileanan Croulin	7	3
Alanais	7	385
An Ruigh Soluis (Cille-Mhicheil)	5	405
An Tarbat	3	0:9
An Toiseachd & Lagaidh mu'n ear(roinn)	33	1,213
Baile Dhutbaich	39	999
Barbhas	3,143	2,093
Cill' Earbain	9	522
Cille-Mo re mu'n ear	4	348
Cill-Tighearnan	4	522
Cinn chardainn	7	877
Cinntaile	37	397
Cnocbàn	12	665
Cromba		173
Cunntainn	27	817

Rcs & Cromba, air a leantuinn—

Eadarann	10	819
Fearn	37	831
Fuideartaidh	29	922
Gearrloch	700	2,679
" Eilean Tioram		8
" Eilean Iùbh	10	20
" Eilean Thorasdail	6	37
Gleann Seile	48	262
Inbhirpheotharain	22	870
Lagaidh mu'n ear		268
Lochailse	205	1,308
Lochan (Leòghas)	1,777	2,533
Lochbhraon	458	2,215
" Eilean Mhartainn	7	23
" " Tanera	2	64
Lochearunn	65	1,196
Nig	7	446
Roscuimhne	8	1,165
Rò-margaidh		198
Stòrnabhaigh	3,641	7,696
Uraidh	57	1,191
Uig	1,213	2,369
" Eilean Bearnaraidh	154	397
" Flannan		2
An t-ìomlan	12,171	39,292

3. Inbhirnis.

A' ainn ìbhie	7	614
A' t-nan-saor		199
A' bhaigh	1	318
A' Mhaigh & Dalarosaidh	3	453
An Iagan	8	737
Aras g & Muideart	318	1,696
Bothleisginn & Abartarbh	25	575
Cill-Maoidh	123	2,209
Cill-Manibheag	61	1,416
Cill-Moraig	53	1,219
Cill-Tearlaid	39	1,179

Inbheinis, air a lean'uinn —

Cinn Ghùtha-aich & Innis	7	1,191
Chos Moire	12	605
Cro-da	1	258
Daothal	9	938
Deimhidh & Dunlaichtidh	12	583
Durrais	5	586
Gleann Eilge	278	953
Inbhirnis	111	7,493
Peitidh	2	433
Urchadann & Gleann Moireastain	101	1,255

Na h-eileanan.

Barraidh, —Eilean Bharraidh	1,077	1,101
„ „ Bearnaraidh	3	9
„ „ Bhatarsaidh	8	4
„ „ Fula	3	
„ „ Mugalaidh	35	77
„ „ Pataidh	9	2
„ „ Sanderigh	1	2
Bracadal	172	520
„ Eilean Soaidh	14	41
Cille Moire	613	1,366
Diurinnis	749	2,392
Na h-Earradh	1,442	2,094
„ Eilean Bearnaraidh	362	119
„ „ Cilegreidh		6
„ „ Eusaidh	4	4
„ „ Irt	41	32
„ „ Pataidh	2	1
„ „ Scalpaidh	240	298
„ „ Searo	71	68
„ „ Scotasaidh	5	10
„ „ Soaidh	15	
„ „ Tarrasaidh	35	30
Portrigh	253	1,647
„ Eilean Ratharsaidh	49	330
„ „ Rona	39	112
Sleibhte	324	1,197

<i>Inbhirnis, air a leantuinn</i>		G. a mhaìn.	G. & B.
Sniseart		393	1,189
Srath		364	1,563
„	Eilean Pabaidh		7
„	Eilean Scalpaiddh	8	21
Uidhist mu Thuath		1,277	1,429
„	Eilean Ao'sgeir	18	72
„	Eilean Bhanaidh	16	16
„	Eilean Bobharaiddh	17	94
„	Eilean Circiabost	2	5
„	Eilean Griniseaidh	127	143
„	Illeraiddh & Bailesear	159	263
„	Eilean Lebhera	3	8
„	Eilean Ronaidh		5
Uidhist mu dheas		1,645	1,601
„	Eilean Aorargaidh	136	234
„	Eilean Beinne faodhla	575	738
„	Eilean Bhiaidh	1	3
„	Eilean Fladda	15	17
„	Eilean Grimiseaidh	28	10
na h-eileanan beaga—			
Canna		13	21
Muc		1	37
Ruma		3	78
Sanda		12	29
Eige		67	126
An t-i-mhan		11,722	43,281
4—Earraghaidheal.			
Aird-a'-chatain & MucCarn		61	1,346
Aird-ghobhar		41	437
Airdnamurelan		304	1,812
Ceann Loch Ghoill & Cille Moirich		5	263
Ceanntìre			107
Cill-in-anbhir & Cille Mheileart		9	253
Cille Bhreanna'n & Cille Chlainn		61	1,272
Cill Chalmaineala		3	813
Cill Chreanain & Dalabhaich		15	293
Cill Eathain & Cill Choinnich		2	606
Cille Chiarain		1	1,058
Cill Chomain		394	1,652

Earraghaidheal, air a leantuin—

Cille Daltain	98	1,484
Cille Mhaodainn		163
Cille Mhartainn	4	443
" Eilean Rìgh		6
A'Cille Mhór & Cille Bhrighde	85	3,213
Cille Nineain & Cille Muir	184	1,465
" " Gometra	12	26
" " Colasaidh beag		3
" " Ulba	8	47
Cille Rubh & Cille Mheanaidh	152	2,000
Cill Fionain	4	1,009
Cill Fiaichean & Cill Mhic Eoin	201	937
" Eilean Earraid		16
" " Dubhcartach		3
" " I Chaluim Chille	6	162
Cnapadal mu dheas	8	1,245
Cnapadal mu thuath	19	564
" Eilean Danna		30
" " Ubha		12
Creaginnis	16	232
Diùra	58	421
" Eilean Balmahua	7	27
Dunobhain & Cillmunna	4	912
Glas araidh	33	2,254
Gleannureaidh & Innisfhail	27	903
Inbhirnara	1	592
InbhirLaolain	2	157
Liosmór & An Apunn	350	2,111
" Eilean Liosmór	35	390
" " nan caorach	1	5
" " Siuna		6
A' Mhorbhairne	49	515
" Eilean Carna		7
Sandail & Sgibinnis	2	599
Srathchura	1	227
E'n. Cara & Giogha	3	289
E'n. Colasaidh & Oronsaidh 44		241

Barraghaidheal, air a leantuinn—

Eilean Colla	57	288
Fladda		1
Lunga	4	
Scarba		11
Srathlachlain		183
Tirithe	894	1,154
Eilean Sgeirmhoire		2
Torasaidh & Beinne gobhainn	43	658
An t-iomlan	3,313	34,428

5. Gallaobh.

Bower		34
Canis-bay	1	17
Dunnet		17
Macraig	4	361
Latheron	11	1,341
Olrig		54
Dùthaich Mhic Aoidh		209
Thurso	2	377
Uig	2	315
Watten		71
An t-iomlan	20	2,876

6. Narunn.

Airdchlach	1	140
Allt Eireann	2	154
Caladair	1	203
Croidh	3	179
Inbhirnaruan	3	649
An t-iomlan	10	1,325

7. Peairt.

A' bairdalgaidh		28
A' bairphuill		215
A' bairneithich		17
A' bairnyte		4
A' bairnadh-nan-gamhainn		125
A' Cheannamhoir	11	828
Achterarder		49
Alyth		32
An t-ath dubh		39
Arloch		28
Arngasg		22
Bairnaloibhaidh		9
Blar Athuil	1	907
Blar g. bhre		120
Bocannir	1	352
Cairgal		23
Cala-raid	1	442
Caputh		59
Ceannaird		6
Ceann-ùil		93
Ceann-loch		4
Cille Mhicheil		219
Cill Fhinn	11	781
Cillmadoig	1	131
Cillsindidh		4
Cinn Chardainn		32
Cinnclabhainn		22
Cinnfauns		1
Cluana'ah		38
Co mridh	6	268
Collas		4
Craoibh		189
Cupar-Aonghais		88
Droa		2
Dul	8	1,130
Dunbarnaidh		18
Dunblàthan & Lecropt	2	115
Dunchaillinn & Dobhalaidh		191
Dunchaillinn beag	3	454
Dunning		27
Erol		24

<i>Peairt, air a leanntuinn—</i>		
Feartaighill	19	1,088
Findo-Gasg		8
Forgandenny		9
Forteviot		13
Fùlais an Iar		55
Gasg-Trionaid		14
Gleann Deabhon		16
Inistuir		7
Lagaidh Almoim		75
Laganràit	4	855
Lethendy		1
Longforgan		26
Madartaidh		6
Maoilinn	6	754
Meigle		12
Methbhen		78
Moneydie		24
Monfhiadh-àrd & Sruthan		39
Muckart		8
Muthil		49
Nh. Mhadobh		8
Nh. Mhartuinn		29
Peairt	2	703
Port Menteith	1	67
Ratraidh		66
Redgorton		51
Rhynd		5
Scain	1	34
Tobar Moire		41
Uaimh		199
An t-iomlan	78	11,446
8. Bòid.		
Baile Bhòid	6	579
Bòid mu Thuath	4	142
Cille Brìghde (Arran 666)		676
Cille M. iòre (Arran 9—1,214)	9	1,227
Cinngarth	1	78
Cumradh		62
An t-iomlan	20	2,764

FÉILLTEAN IMRICH.

Tha na Féilltean Imrich suidhichte leis an lagh an Albainn aig meadhan-là air 25là a' Chéit in agus air 23là na Samhna, agus ma thig aon dhiubh seo air Dìlo-nan-ùich no 'à fois, 's ann air an ath là a chunnar i. Tha na Féilltean Imrich air an cumail an Sasunn air làithean beann gach Raith.

Na Fhincachan Gàidhealach,

GEARRAIDHEAN—*a.* àit' adhlaid; *b.* breacan; *c.* ceann-cinnidh; *cath-g.* cath-gairm; *co.* comh-thional; *cu.* cumha; *f.* fàilte; *s.* suaicheantas sìor-naine; *sp.* spaisdearachd.

NA GRIOGARAICH.

s. Giuthas. *cath-g.* "Ard-choille?"
f. "Fàilte nan Griogarach." *cu.*
"Cumha chloinn Ghriogair."
co. "Ruaig Ghlinne Bhraoin."
(1602.) *Fir-bhratach*—teaghlach
de Chloinn Mhuirich. *b.* 96
dearg, 48 uaine, 20 dearg, 24
uaine, 2 dubh, 8 geal, 2 dubh,
24 uaine, 20 dearg, 48 uaine, 192
dearg. *c.* MacGhriogair.

NA RÖSAICH.

s. Aitionn. *sp.* "Spaisdearachd Iarla
Lois," (1427.) *b.* 36 uaine, 8 dearg, 72
uaine, 72 dearg, 8 uaine, 16 dearg, 8 uaine,
7 dearg, 72 gorm, 8 dearg, 72 gorm, 72
dearg, 4 gorm, 4 dearg, 8 gorm, 4 dearg,
4 gorm, 72 dearg.

CLANN-AN-TOISICH

- s. Lus nam braoileag. Tha cuid agràth gur e am bheas an suaicheantas ceart, ach thachair am mearachd seo leis na daoine a bha a' togail saighdearan ùra air son na cogaidhean Frangach agus Americach a' cun badan dhe 'n bhocsa 'nam bonaidean. Tha 'n duilleag aige glé choltach ri duilleag lus nam braoileag agus bhitheadh e nì's fhuasla ri fhaotainn 'sa bhaile. *cuth.* a. "Loch na Màigh." *piobair achd.* "Cumha Mh'ean-Toisich. *àireamh.* Mu 500 'sa bhliadhna 1715, mu 700 an 1745. *dachaidh.* Caisteal na Maigh, faisg air Inbhir-nis. b. (Tha suid'icheadh air leth air a' cheann-chinnidh) 96 dearg, 48 gorm, 20 dearg. 84 uaine, 32 dearg, 4 gorm, 32 dearg, 84 uaine, 20 dearg, 48 gorm, 192 dearg. c. Mac-an-Toisich.

NA RÒSAICH.

- s. Ròs-mà'ri fadhaich. *àl eamh* an 1704 500, an 1725 300. b. 4 dearg, 40 gorm, 10 dubh 40 uaine, 4 geal, 16 dubh, 4 geal, 40 uaine, 40 dubh, 40 gorm, 8 dearg.

NA GREUMAICH.

- s. Leubhras. *f.* "Blàr Allt-Eire, 1645." *sp.* "Raon Ruairidh, 1689." *cu.* "Cumha Clabbers. b. 4 dubh, 48 guirmein, 48 dubh, 4 uaine, 8 iath-ghorm. 64 uaine, 8 iath-ghorm, 4 uaine. 48 dubh, 48 guirmein 8 dubh. c. Montròs.

 NA MEINNEARAICH.

- s. Fraoch nam Meinnearach. *cath-g.*
 “ Dearg is geal a suas ! ” *f.* “ Fàilte
 nam Meinnearach.” *dachaidh* Caisteal
 Uaimh. *àireamh* 300 an 1745. *b.* 96
 dearg, 72 uaine, 8 geal, 24 liath-ghorm,
 192 dearg, 24 liath-ghorm, 8 geal, 72
 uaine.

 SIOL CHRUIE N.

(Piobairean no Shiol Leòid Dhuin-
 bheagain.)

 NA GUIMHNICH.

- s. Craobh aitionn. *dachnidh*, o shean, Hall-
 burgh ; a rithist, Caisteal Cillearnain, a
 chaidh a losgadh an 1600. *b.* 4 uaine, 56
 gorm, 4 uaine, 56 dubh, 56 uaine, 8 dearg,
 56 uaine, 56 dubh, 4 uaine, 56 gorm, 8 uaine.

 SIOL SGÉINE.

(no Clann Donnachaidh Mhàrr.)

- b.* 8 dubh, 12 dearg, 48 uaine, 16 dubh, 12
 òr-bhuidhe, 16 dubh, 90 uaine, 16 dubh,
 12 dearg, 16 dubh, 96 uaine, 16 dubh.

CLANN GHILL' LEATHAIN.

- s. (Clann Ghill' Leathain uile ach Lochbuidhe) Cuili'nn. *cath-g.* "Bàs no beatha!" *cath-m-achul.* — "Caisne chd Eachann Mhic Ailein nan sop." *comh-thional.* "Ceinn na drochaide móire" *b.* 4 dubh, 12 dearg, 8 liath-ghorm,

88 dearg, 40 uaine, 8 dubh, 12 geal, 8 dubh, 4 buidhe, 16 dubh, 28 liath-ghorm, 16 dubh, 4 buidhe, 8 dubh, 12 geal, 8 dubh, 40 uaine, 88 dearg, 8 liath-ghorm, 12 dearg, 8 dubh, *br-acan-sailp.* 24 dubh, 168 uaine, 24 dubh, 24 uaine, 48 dubh, 8 geal, 48 dubh, 24 uaine, 48 dubh, 8 geal, 48 dubh, 24 uaine, 24 dubh, 168 uaine, 48 dubh. *c.* Dubhairt.

DUIBHNICH FARRAGHAIDHEAL.

- s. Garbhag an t-sleibhe. Tha cuid ag ràdh gur e *roid* an suaicheantas ceart, ach bho nach 'eil i sìor-uaine cha b' ur-tainn sin a bhi, o'r cha ghabhadh e faotainn aig gach àm de 'n bhliadhna, agus mar sin cha deanadh e feum air son comharraidh. *cath-g.* "Crnachan!" *b.*

32 gorm, 8 dubh, 8 gorm, 8 dubh, 8 gorm, 64 dubh, 64 uaine, 8 dubh, 16 geal, 8 dubh, 64 uaine, 64 dubh, 64 gorm, 8 dubh, 8 gorm, 8 dubh, 64 gorm, 64 dubh, 64 uaine, 8 dubh, 16 buidhe 8 dubh, 64 uaine, 64 dubh, 8 gorm, 8 dubh, 8 gorm, 8 dubh, 32 gorm. *f.* "Fàilt' a' Mharennis." *sp.* "Bail' Inbhiraora." *cu.* "Cumha a' Mharennis" *c.* MacCailein Mór.

CAIRTEAN POSTAIL 'SA GHÀIDHLIG agus Leòghann na h-Alba orra, 10 sg. an ceud'saor leis a' phost 'sna h-Eil-eanan Breatunnach, no gu dùthchannan eile 2 sg. tuillidh. Cairtean Postail Gàidhlig le dealbhan orra, 6½ sg. an dusan, saor leis a' phost—*An Clòdh-chlàr Gàidhlig, Herne Bay.*

MEARACHDAN 'SA CHLODH-BHUALADH.

<i>t.-d.</i>	<i>airson</i>	<i>leugh</i>
3	'raitheil'	'rathail'
4, sr. 10 & 11,	'26'	'25'
" 25	'Chronad'	'Chronan'
6, " 17	'Faoilltich'	'Faoiltich'
10, " 8	'Fhaoilleach'	'Fhaoilteach'
" 24	'Fhaoilteach'	'Fhaoilteach'
" 34	'Faoillich'	'Faoiltich'
12, " 12	'mios'	'mhios'
" 14	'Faoilteach'	'Faoilteach'
14, " 2	<i>Chatain'</i>	' <i>Chatan'</i>
" 17	'Chaisg'	'Caisg'
" 24	'fhéill'	'féill'
" 26	'bheadarach'	'bheadaidh'
35/6,	'Cillintag <i>Dunchaillionn</i>	'Cillintay <i>Dunchaillinn</i> '
16, sr. 26	'Mhonan'	'Monan'
20, " 24	'Lodhaber'	'Lochabar'
26, " 15	'n' ch. bhararaich'	'a' ch. bharraich'
28, " 6	'Calbrandon'	'Cilbrandon'
" 10	'Bamos'	'Camus'
" 11	'Citl'	'Cill'
" 18	'Fihnain'	'Finnain'
" 36	'an'	'na'
30, " 6	'chom'	'Chalm'
36, " 15	'Barcham'	'Barchan'
" 26	'Ghàidhealach'	'Ghàidhealaich'
" 33	'Mh.'	'Nh.'
42, " 13	'cainneach'	'Cainneach'
44, " 22	'gu'	'mu'
48, " 4	'Fh.'	'Ch.'
50, " 18	'na'	'no'
" 27	'Bealltain'	'Bealltainn'
54, " 15	'Màrt'	'Mhàrt'
" 26	'sil'	'sìol'
" 27	'reig'	'réir'
" 33	'cnir'	'cuir'
65, " 4	'chudhthrom'	'chudthrom'
" 23	'chomhdaicheah'	'comhdaichean'

CHEAP GAELIC Literature.

Owing to the enormous demand that has lately sprung up among the Gael at home and abroad for cheap illustrated booklets of their National Folk-lore, we are glad to be in a position to announce that the publication of a series

HAS ALREADY COMMENCED

with Two Gaelic Tales about Fionn's exploits :—

Fionn ann an Tigh a' Bhlàir Bhuidhe

AGUS

SEALG BHEINN-EIDIR.

The Original Gaelic Text and a literal English translation are given on opposite pages, an arrangement that will be found of immense assistance to students and especially beginners, by making clear many obscurities of Gaelic construction that have hitherto puzzled them.

4 Full-Page Illustrations.

PRICE 2D, POST FREE 3D.

FACLAIR GAIDHLIG Le Dealbhan.

Am Faclair Gàidhlig a's fhearr a chaidh chur mach riamh. Tha e 'tighinn a mach an Earrannan anns am bheil 32 taobh-duilleag, aig 6½ sgillinn am fear, saor leis a' phost, rathad sam bith. Tha iomadh ceud facal Gàidhlig 'san leabhar seo nach deach riamh an clòdh roimhe, agus tha mu mhìle dhealbhan a chaidh tharruing a dh'aon obair air a shon.

Cuir fios air fear an diugh,

agus thoir misneach do 'n fhear-deasachaidh, oir tha 'n leabhar air a reic fhathasd ni's saoire na chostas e, agus ni e cuideachadh ni's fhearr le cùis na Gàidhlig na leabhar sam bith eile an uair a bhitheas e deas.

Gheibhear Earrannan 1 gu 10 ceangailte an aodach air 7/2 saor leis a' phost.

Air a chur a mach le—

E. DOMHNULLACH 'S A CHD.,

“AN CLODH-CHLÀR GÀIDHLIG,”

CAMUS-NA-CORRA. (Herne Bay.)

